

29 ביולי 2015

מקומם של הפלסטינים בקמפיין BDS

כרזה של קמפיין BDS המופיעה באתר BNC, הועדה הלאומית הפלסטינית ברמאללה, המתיימרת להנהיג את קמפיין BDS העולמי (אתר BNC bdsmovement.net, 4 בספטמבר 2014).

מבוא: עיקרי הממצאים

1. מסמך זה בוחן את מקומם של פעילים וארגונים פלסטינים ביהודה ושומרון וברצועת עזה בקמפיין BDS נגד ישראל. קמפיין זה, שמקורו בוועידת דרבן הראשונה (2001), מתנהל ע"י רשת של פעילים והתארגנויות אנטי-ישראליות ברחבי העולם, בדגש על מדינות המערב, שמקורם בעיקר בשוליים הקיצוניים של השמאל והאסלאם. מטרת הקמפיין היא למתג את ישראל כ"מדינת אפרטהייד" ולקדם חרם בינלאומי עליה, על מוסדותיה, מנהיגיה, כלכלתה, תרבותה ועל אלה המסייעים לה. זאת כדי להביא בסופו של דבר לקריסתה, כפי שקרס משטר האפרטהייד בדרום אפריקה. מארגני הקמפיין מתנגדים לכל הכרה בישראל ומשא ומתן עימה, שוללים את תפיסת שתי המדינות, מדגישים את "זכות השיבה" של הפליטים הפלסטינים לשטח ישראל וחותרים לממש את החזון של מדינה אחת בשליטת הפלסטינים.

2. פעילים וארגונים פלסטינים ברמאללה הצטרפו לקמפיין BDS בשנת 2005, ארבע שנים לאחר ועידת דרבן. בנובמבר 2007 הקימו פעילים פלסטינים ברמאללה את BNC, ועדה לאומית פלסטינית לקידום קמפיין BDS (BDS National Committee). BNC מורכב כיום מ-27 ארגונים פלסטינים בלתי-ממשלתיים, חלקם ארגונים שיש להם אחיזה בחברה האזרחית הפלסטינית, וחלקם ארגונים קיקיונים או וירטואליים, שאין מאחוריהם ממש.

3. BNC שותף פעיל לקמפיין BDS נגד ישראל. **בולטת בו קבוצה קטנה של פעילים פלסטינים, חסרת משקל משמעותי בפוליטיקה הפנים-פלסטינית, אך מקושרת היטב לפעילים המערביים המובילים את קמפיין BDS ברחבי העולם. בקרב קבוצה זו בולטים שני פעילים, שגדלו במדינות המערב ולמדו בהן באוניברסיטאות מובילות. הדמות הפלסטינית המובילה הינה הוא עמר אלברע'ות', תועמלן פלסטיני אנטי-ישראלי רהוט, המגדיר עצמו כפעיל זכויות אדם, שהפך ברבות השנים לדמות מפתח בקמפיין BDS במדינות המערב (בעיקר בארה"ב ובבריטניה). לצידו פועל מיכאל דיס, שהתחנך בבריטניה (בוגר LSE, בית הספר לכלכלה בלונדון), המשמש כיום נציג BNC באירופה ושווה דרך קבע בבריטניה, מרכז מתקפת הדה-לגיטימציה נגד ישראל (משם הוא יוצא לגיחות למדינות מערב אירופה ולמוסדות האיחוד האירופאי).**

4. BNC מתיימר להנהיג את הקמפיין העולמי של BDS ולטענתו יש לו תמיכה מאסיבית בחברה הפלסטינית. שתי הטענות הללו להערכתנו אינן נכונות ותכליתן להעצים את BNC מעבר למשקלו האמיתי. שכן BNC הפלסטיני אינו מנהיג את קמפיין BDS, המתאפיין במבנה רשתי מבוזר ברחבי העולם, ללא היררכיה ברורה. גם במישור הפוליטי הפנים-פלסטיני אין ל-BNC ולפעיליו אחיזה של ממש בפוליטיקה ובחברה הפלסטינית, בשטחי הרשות הפלסטינית וברצועת עזה. עיקר חשיבותו של BNC הינה, להערכתנו, העובדה שהוא מהווה את "הפנים הפלסטיניות" האוטנטיות לכאורה של קמפיין ולכך יש חשיבות, מנקודת מבטם של פעילים וארגונים אנטי-ישראלים ברחבי העולם, המתיימרים לפעול לקידום "הזכויות הפלסטיניות".

5. הרשות הפלסטינית ופתח אינם מהווים חלק מקמפיין BDS אך הם רואים בו אמצעי מועיל להפעלת לחצים על ישראל ומנהלים מערכה אנטי-ישראלית נרחבת, הנותנת רוח גבית לפעילות BDS ברחבי העולם. מהבחינה העקרונית התגלעו בעבר חילוקי דעות חריפים בין אבו מאזן לבין עמר אלברע'ות', הדמות הפלסטינית הבולטת ב-BDS. קמפיין ההחרמות נגד ישראל שהרשות הפלסטינית ופתח מנהלות מתמקד בדרך כלל ביהודה ושומרון והוא כולל חרם על מוצרים ישראלים המיובאים ליהודה ושומרון, החרמת מוצרים המיוצרים בהתנחלויות והפעלת לחצים דיפלומטיים על מדינות וחברות מאירופה לסמן מוצרים שמקורם בהתנחלויות. בו בזמן הרשות הפלסטינית מאפשרת את פעילותו של BNC מראמאללה ולעיתים אף תומכת בו ומסתייעת בו לצרכי המערכה המדינית, ההסברתית והמשפטית (שהיא מנהלת נגד ישראל). פרשת הקמפיין להשעיית חברות ישראל בפיפ"א עלולה להעיד על סחף בעמדת הרשות לכיוון של אימוץ טקטיקות הלקוחות מקמפיין BDS (פעילים בקמפיין BDS הביעו אכזבה מ"הבגידה בפיפ"א" של הרשות אך הביעו ביטחונם, שהמאמץ לבידודה של ישראל ימשך).

6. פעילי BNC ופעילי BDS ברחבי העולם מרבים להתהדר בהצלחות הרבות, שנחל הקמפיין. בחינת תוצאות הקמפיין עד כה מעלה, כי קיים פער רב בין תוצאותיו המעשיות לבין הדימוי האימתני שפעיליו מנסים לשוות לו:

א. המישור המעשי: על אף כמה הצלחות "נקודתיות" לא הצליחה עד כה פעילות BDS ברחבי העולם, בדגש על מדינות המערב, לבודד את ישראל ולפגוע באופן משמעותי

במוסדותיה, כלכלתה ותרבותה. כמו כן לא הצליח הקמפיין לסחוף לשורותיו מדינות ידידותיות לישראל או אישים משפיעים מהזרם המרכזי, המאמינים בתפיסת שתי המדינות.

ב. **במישור התדמיתי:** מרבית העיסוק בקמפיין ה-BDS נותר עדיין נחלתם של התארגנויות ואישים אנטי-ציונים מהשוליים הקיצונים. אולם בשנה האחרונה הצליח הקמפיין בכמה מקרים לחדור אל מרכז השיח הציבורי ואל התקשורת המערבית המובילה ולעורר סביבו שיח ציבורי (למשל, התנצחות מעל דפי הניו יורק טיימס האמריקאי¹). יתרה מזאת, **קמפיין ה-BDS זכה בשנה האחרונה להבלטה רבה בתקשורת הישראלית ובהצהרות מנהיגים ישראלים.** פעילי BDS **שואבים עידוד רב מהתהודה התקשורתית בישראל ומרבים לצטט פרסומים בהם מוצג ה-BDS כ"איום קיומי" או "איום אסטרטגי" על ישראל.** פרסומים אלו ממונפים על ידם ומשמשים **בידיהם "הוכחה" להצלחת הקמפיין ולאפקטיביות שלו** (לאחרונה צוטטו ע"י פעילי BDS התבטאויות של נשיא המדינה ראובן רבלין ושל ראש הממשלה בנימין נתניהו אודות האיום הגלום ב-BDS).

מינוף כתבות המתפרסמות בתקשורת הישראלית ע"י BNC (bds movement.net, 13 בינואר 2015).

¹ ראו פרסום מרכז המידע מה-26 במרץ 2014: "התנצחות מעל דפי הניו-יורק טיימס סביב מאמרו של עמר אלברע'ותי, פעיל פלסטיני מראמאללה הנמנה על מובילי קמפיין ה-BDS, חושפת את מטרותיו האמיתיות של הקמפיין, החותר לחיסולה של מדינת ישראל, כמו גם את חולשתו ומגבלות כוחו במדינות המערב, זירת פעילותו העיקרית".

7. מידת האפקטיביות של קמפיין BDS בעתיד תהייה תלויה להערכתנו **בראש ובראשונה בעתידו של המו"מ הישראלי-פלסטיני. חידוש התהליך המדיני והפחתת המתחים בין ישראל לפלסטינים** עשוי להציף את הניגודים הקיימים בין הרשות הפלסטינית ופתח לבין קמפיין BDS ולהביא לדעיכתו של הקמפיין ולהשארנו נחלתם של השוליים הקיצוניים. לעומת זאת, **העדרם של הידברות ושל תהליך מדיני, והמשך המערכה המדינית והמשפטית, שמנהלת הרשות הפלסטינית נגד ישראל, עלולים לטשטש ההבדלים שבין הרשות לבין קמפיין BDS ולהביא לאימוץ טקטיקות של BDS ע"י הרשות, למשל - יוזמות נוספות להחרמת ישראל במוסדות בינלאומיים כדוגמת השעיית ישראל מחברותה בפ"א. אימוץ טקטיקות של קמפיין BDS ע"י הרשות הפלסטינית עלול להערכתנו להפוך אותו לאפקטיבי יותר מאשר היה עד כה.**

מבנה העבודה

8. העבודה כוללת את הפרקים הבאים:

א. **מבוא: עיקרי הממצאים.**

ב. **פרק א': קמפיין BDS ושורשיו.**

ג. **פרק ב': BNC - מסגרת-העל הפלסטינית המשתתפת בקמפיין BDS העולמי:**

(1) נסיבות הקמת BNC והארגונים השותפים לו.

(2) מטרות BNC.

(3) משקלו של BNC בקמפיין BDS.

(4) משקלו של BNC בזירה הפנים-פלסטינית.

(5) אתר האינטרנט, דף הפייסבוק וחשבון הטוויטר של BNC.

(6) The Electronic Intifada, אתר המהווה פלטפורמה לפעילי BNC ולקמפיין BDS.

(7) מימון פעולות ה-BNC.

(8) ארגונים פלסטינים, שאינם נכללים ב-BNC, אך שותפים למתקפת הדה-לגיטימציה נגד ישראל.

ד. **פרק ג': קיום לדמותם של הפעילים הפלסטינים המרכזיים ב-BNC:**

(1) עמר אלברע'ות'.

(2) מיכאל דיס.

3) מחמוד נואג'עה.

4) זיד אלשעיבי.

ה. פרק ד': השוואה בין עמדות הרשות הפלסטינית לבין קמפיין BDS:

1) השוני שבין עמדות הרשות הפלסטינית לבין קמפיין BDS.

2) קיומו של מכנה משותף ברמה האידיאולוגית.

3) ביקור אבו מאזן בדרום אפריקה: חשיפת ההבדלים העקרוניים, שבין הרשות ל-BDS.

4) החרם נגד סחורות ישראליות ביהודה ושומרון המתבצע ע"י הרשות הפלסטינית ופתח.

5) פרשת ניסיון השעיית ישראל מפיפ"א: סימן מעיד לאימוץ טקטיקות של BDS ע"י הרשות?

6) מקומו של השמאל הפלסטיני: מצטפא אלברע'ות'י ותנועת אלמבאדרה ("היוזמה").

פרק א': קמפיין ה-BDS ושורשיו

9. BDS הינו קמפיין אנטי-ישראלי בינלאומי, הקורא להחרמת מדינת ישראל, אשר מהווה חלק בלתי נפרד ממתקפת הדה-לגיטימציה המתנהלת נגדה בעיקר במדינות המערב. BDS הוא ראשי התיבות של Boycott, Divestment, Sanctions, קרי- החרמת ישראל, משיכת השקעות ממנה והטלת סנקציות עליה. מטרת קמפיין BDS הינה למתג את ישראל כ"מדינת אפרטהייד" ולקדם חרם בינלאומי עליה ועל אלו המסייעים לה, על מוסדותיה, מנהיגיה, כלכלתה ותרבותה. זאת כדי להביא, בסופו של דבר, לקמילתה ולקריסתה, כפי שקרס משטר האפרטהייד בדרום אפריקה. הקמפיין מתנהל באמצעות רשתות ופעילים אנטי-ישראלים ברחבי העולם בעיקר (אך לא רק) מקרב השוליים הקיצוניים של השמאל והאסלאם.

10. מאמצי אויביה של מדינת ישראל להביא לערעור הלגיטימיות שלה בזירה הבינלאומית אינם חדשים והם מלווים אותה מאז הקמתה. מקורה של מתקפת הדה-לגיטימציה בת זמננו, המשולבת עם קמפיין BDS, הינו בוועידת דרבן הראשונה, שנערכה בחסות האו"ם בדרבן, שבדרום אפריקה (31 באוגוסט - 8 בספטמבר 2001). במהלך הוועידה התכנס בדרבן פורום הארגונים הלא ממשלתיים (NGO's) נגד גזענות, אפליה גזעית, קסנופוביה ואי סובלנות. ההצהרה המסכמת של פורום זה קראה ל"מדיניות של בידוד מלא ומוחלט של ישראל כמדינת אפרטהייד... אכיפה של סנקציות וחרמות מקיפות ומחייבות, וסיום כל הקשרים... בין כל המדינות לישראל"². מאז ועידת דרבן ועד היום פועלים ברחבי העולם פעילים ו-NGO's, בהובלת ארגונים מהשמאל הקיצוני והאסלאם הקיצוני, ששמו להם כמטרה למתג את ישראל כ"מדינת אפרטהייד" ולהביא להחרמתה הפוליטית, הכלכלית והתרבותית.

11. מרבית הפעילים וההתארגנויות השותפים לקמפיין ה-BDS רואים בו אמצעי למיטוטה של מדינת ישראל, גם אם הדבר אינו נאמר על ידם במפורש. עם זאת בכמה מקרים חברו אליהם אישים הרואים בקמפיין אמצעי לחץ, שמטרתו להביא לשינוי מהותי במדיניותה של ישראל כלפי הפלסטינים. הללו משתפים פעולה עם ה-BDS למרות שהם אינם שוללים את תפישת שתי המדינות והם מתנגדים למטרות הסמויות של הקמפיין (או שאינם מודעים להם). לעת עתה משקלם של אלו, להערכתנו, אינו גדול, אולם הם מהווים קהל מטרה חשוב של מארגני ה-BDS, המעוניינים לצרפם לקמפיין ובכך להגביר את האפקטיביות שלו ולחרוג מהשוליים אל המרכז הפוליטי והחברתי.

12. כמו ארגונים אחרים השותפים למתקפת הדה-לגיטימציה נגד ישראל כך גם קמפיין BDS אימץ טרמינולוגיה הלקוחה משיח זכויות האדם ומעולם המשפט הבינלאומי. כך, קמפיין BDS פועל במסווה של ארגון זכויות אדם הפועל לקידום "חופש, צדק ושוויון" ולהשבת "הזכויות הפלסטיניות". זאת תוך עמעום מטרתו הפוליטית האמיתית, שהינה חיסול מדינת ישראל, בידודה והטלת חרמות עליה עד לקריסתה. השימוש בטרמינולוגיה הלקוחה משיח סיסמאות זכויות האדם

² NGO Monitor, NGO Forum at Durban Conference, 2001.

נועדה להשפיע על דעת הקהל המערבית ועל ארגונים ופעילים מ"הזרם המרכזי", המתנגדים לחיסולה של מדינת ישראל ותומכים בתפיסה של שתי מדינות לשני עמים. קמפיין BDS דגש על קהלי יעד נבחרים במדינות המערב כגון סטודנטים ואנשי אקדמיה, ארגוני זכויות אדם, איגודים מקצועיים, קבוצות מיעוטים ואף יהודים.

13. בשונה מהטון הרשמי והמעורפל של קמפיין BDS, התבטאויותיהם של רבים מפעיליו הבכירים של הקמפיין שבות ומוכיחות, שהם מערערים על עצם הלגיטימיות של מדינת ישראל ותופשים את קמפיין BDS ככלי לערעור הצביון הפוליטי של ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית. כך למשל, קמפיין BDS מקדם באופן מודגש את "זכות השיבה" של פליטי 1948 לשטח ישראל ומגדיר את ישראל כ"מדינה קולוניאליסטית גזענית", אשר הוקמה בחטא, באמצעות "טיהור אתני" של תושביה הפלסטינים. לשם העברת המסר האנטי-ישראלי יוצרים פעילי BDS זיקה בין החרם על דרום אפריקה לבין מדינת ישראל ואנלוגיה מופרכת בין הבסיס הלא-לגיטימי של משטר האפרטהייד בדרום אפריקה לבין מדינת ישראל. כל זאת, לשיטתם, כדי לקדם אסטרטגיה של נידוי וחרמות שתביא לסופה של מדינת ישראל, כפי שקרס משטר האפרטהייד בדרום אפריקה.

14. קמפיין BDS, המרבה להתהדר בהצלחותיו, נכשל עד כה במאמציו לסחוף לשורותיו מדינות, ממשלות או אישים בולטים מהזרם המרכזי. עיקר הנזק, שנגרם למדינת ישראל כתוצאה מפעילותו, אינו בתחום הכלכלי, הפוליטי או התרבותי אלא דווקא בתחום התדמיתי והפוליטי. זאת מכיוון ששיח הדה-לגיטימציה של ישראל ומיתוגה כ"מדינת אפרטהייד", שבעבר היו נחלתם של גורמי שוליים מהשמאל הקיצוני ומהאסלאם הקיצוני, הצליחו לחדור לשיח הציבורי והפוליטי במדינות המערב תוך שהוא זוכה מידי פעם לבמה בקרב התקשורת המערבית המובילה (ניו יורק טיימס, לה מונד). הצלחות BDS בתחום התודעתי קיבלו תהודה רבה בתקשורת הישראלית וגררו מצד ההנהגה הישראלית הצהרות בוטות נגד הקמפיין, אשר מונפו ע"י BDS וסייעו להעצמתו מעבר למשקלו האמיתי³.

פרק ב': BNC מסגרת-העל הפלסטינית המשתתפת בקמפיין BDS העולמי.

נסיבות הקמת BNC והארגונים השותפים בו

³ ביטוי לכך ניתן למצוא בדבריו של רוג'ר ווטס, מי שהיה בלהקת פינק פלויד והפך לפעיל בקמפיין ה-BDS נגד ישראל. בראיון לגדעון לוי מהארץ (31 ביולי 2015) הוא התייחס לנאומו של ראש הממשלה נתניהו בועידת איפ"ק ואמר: "הוא (נתניהו) ציין את המילה BDS לא פחות מ-17 פעמים. שנה קודם לכן איש לא ציין את התנועה כלל בשום מקום. זה שינוי אדיר". אומר על כך אייב פיקסמן, יו"ר הליגה נגד השמצה בארה"ב, בראיון לכתבת "ידיעות אחרונות" לקראת סיום תפקידו (24 ביולי 2015): "הייתי בקולג' בשנות השישים ותאמיני לי, שלא היה כיף לתמוך אז בישראל. 50 שנה אחרי יש לנו בעיות באותן אוניברסיטאות. אבל הנה מה שמשגע אותי: יש 4,000 אוניברסיטאות בארה"ב, הבלגאן קורה ב-25-30 מהן. אני לא מבין למה אנחנו מנפחים את זה לרמה של משבר קיומי. למה לתת להם ניצחון כשהם לא באמת מנצחים? הרי אף אוניברסיטה לא קיבלה את החרם". "את יודעת כמה שרים בישראל מתעסקים ב-BDS? בשביל מה? זה לא נושא ללכת עליו למלחמה. אנחנו הופכים את התנועה הזו להרבה יותר גדולה ממה שהיא. חשוב להיות ערניים, בוודאי. אבל צריך לטפל בזה באזמל, לא בטנקים. לצערי כאן אני במיעוט. לזה אני מתכוון, שאני אומר שהייתי שמח אם היינו קצת יותר חכמים" (ההדגשות הן של מרכז המידע).

15. בהשראת ועידת דרבן הראשונה (2001) התארגנה בשנת 2004 **בראמאללה** קבוצה של אקדמאים ואנשי רוח, שהצטרפה ב-2005 לקמפיין הבינלאומי להחרמת ישראל. השלוחה הפלסטינית של הקמפיין הורכבה בתחילת הדרך בעיקר מאנשי אקדמיה ונקראה PACBI: Palestinian Campaign for Academic and Culture Boycott of Israel. בראש PACBI עמד פעיל פלסטיני אלמוני, שלא השתייך להנהגה הפוליטית המסורתית או לאחד מהארגונים הפלסטינים, בשם **עמר אלברע'ותי**. פעיל זה המשיך בפעילותו הנמרצת לקידום קמפיין BDS ברחבי העולם, הפך לידוען בקרב פעילים והתארגנויות אנטי-ישראלים, והוא עוסק בכך עד עצם היום הזה. עמר אלברע'ותי ופעילים נוספים של BDS מציגים את הקריאה ל-BDS ב-9 ביולי 2005 כנקודת ההתחלה האמיתית של הקמפיין (לאחרונה הם ציינו עשור לקמפיין BDS).

16. בנובמבר 2007 הוקמה בראמאללה BNC. ועדה לאומית פלסטינית לקידום קמפיין BDS (BDS "National Committee", BNC). על פי אתר האינטרנט שלו, מורכב כיום מ-27 ארגונים ומסגרות פלסטינים בלתי-ממשלתיים. חלקם הינם ארגונים שיש להם אחיזה כלשהי בחברה הפלסטינית וחלקם, להערכתנו, הינם ארגונים קיקיונים או וירטואליים. בולטים ברשימת הארגונים הללו איגודים מקצועיים (מורים, סופרים, איכרים וכו'), ו-NGO's או מסגרות-על של NGO's העוסקות ב-BDS, "זכות השיבה" ונושאים חברתיים שונים⁴. PACBI שממנו צמח BNC, הפך לאחד מהארגונים הללו אך פעילותו כמעט ואינה מורגשת. להלן רשימת הארגונים על פי אתר האינטרנט של BNC (bdsmovement.net, 1 ביולי 2015):

The current members of the BNC are:

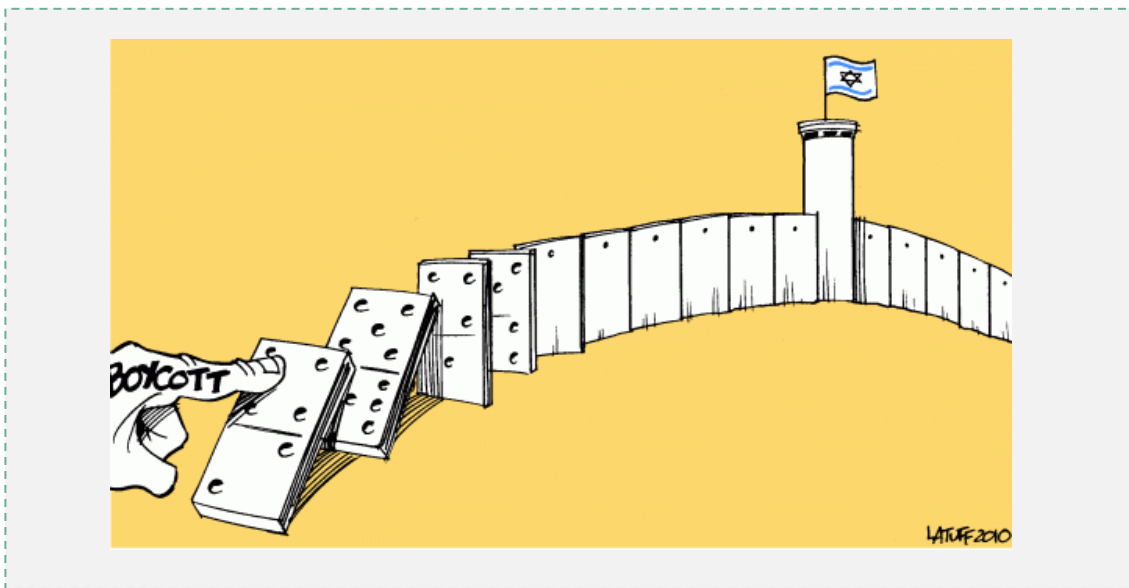
Council of National and Islamic Forces in Palestine
 Palestinian NGO Network (PNGO)
 Palestinian National Institute for NGOs
 Global Palestine Right of Return Coalition
 Palestinian Trade Union Coalition for BDS (PTUC-BDS)
 Federation of Independent Trade Unions
 General Union of Palestinian Workers
 Palestinian General Federation of Trade Unions
 General Union of Palestinian Women
 Union of Palestinian Farmers
 General Union of Palestinian Teachers
 General Union of Palestinian Writers
 Palestinian Federation of Unions of University Professors and Employees (PFUUPE)
 Union of Professional Associations
 General Union of Palestinian Peasants
 Union of Public Employees in Palestine-Civil Sector
 Grassroots Palestinian Anti-Apartheid Wall Campaign (Stop the Wall)
 National Committee for Grassroots Resistance
 Popular Struggle Coordination Committee (PSCC)
 Palestinian Campaign for the Academic and Cultural Boycott of Israel (PACBI)
 National Committee to Commemorate the Nakba
 Civic Coalition for the Defence of Palestinian Rights in Jerusalem
 Coalition for Jerusalem
 Union of Palestinian Charitable Organizations
 Palestinian Economic Monitor
 Union of Youth Activity Centers – Palestine Refugee Camps
 Occupied Palestine and Syrian Golan Heights Initiative

⁴ עמר אלברע'ותי, הבולט בקרב פעילי BDS, ציין בראיון ללה מונד (2 ביולי 2015), כי הועדה הלאומית הפלסטינית (BNC) עומדת בראש תנועת BDS העולמית. לדבריו היא כוללת את כל האיגודים המקצועיים, העמותות והתארגנויות גדולות שמייצגות עובדים, חקלאים, סטודנטים ובני נוער פלסטינים.

מטרות BNC ומשקלו בקמפיין BDS

17. **מטרות BNC**, כפי שהן מוצגות באתר שלו, הינן: לחזק ולהפיץ את "תרבות החרם" ("the culture of boycott") כמרכיב מרכזי בהתנגדות האזרחית "לכיבוש הישראלי, לקולוניאליזם ולאפרטהייד"; לגבש אסטרטגיות ותוכניות פעולה לקידום BDS; לשמש כסמכות הפלסטינית ("Palestinian reference point"). לקמפיינים של BDS במזרח התיכון וברחבי העולם; לשמש כסמכות הלאומית הפלסטינית ("national reference point") לקמפיינים נגד הנורמליזציה עם ישראל בתוך שטח "פלסטין" ולתאם ולהעניק תמיכה ועידוד לקמפיינים השונים של BDS בכל המקומות [ברחבי העולם]. **במישור התקשורתי** BNC שמה לעצמה מטרה להשתתף במערכה התודעתית נגד ישראל יחד עם תומכי ברחבי העולם. זאת, בין השאר, ע"י הכשרת פעילים וארגונים להשתתפות בפעולות BDS, הפצת חומרי הסברה של BDS וניהול אתר אינטרנט של BDS (BDSmovement.net).

ציפייה שהחרם על ישראל יביא למיטוטה - אפקט הדומינו (אתר BNC בערבית, 21 בינואר 2014)

18. עמר אלברע'ותי ואתר BNC **נוהגים להבליט את אופיו הפלסטיני הלאומי ואת שורשי הפלסטינים של קמפיין BDS**. הם מציגים את הקמת PACBI בשנת 2004 ואת הקריאה הפלסטינית לקמפיין BDS בשנת 2005 כאבני הדרך החשובות ביותר בתולדות הקמפיין. הם אומנם מכירים בתרומתה של ועידת דרבן הראשונה לקמפיין אך מפחיתים ממשקלה ומחשיבותה. במסגרת מאמציהם לשוות לקמפיין BDS גוון "פלסטיני" לאומי הם טוענים **שתנועת BDS הבינלאומית מונהגת ע"י BNC**, אתר האינטרנט של BNC נקרא "תנועת BDS" (www.bdsmovement.net) ואת BNC הם מציגים כגוף המתאם ומנהיג את פעולות תנועת BDS העולמית.

19. אנו סבורים שהצגת דברים זאת **הינה מגמתית ומטעה**. BNC הפלסטיני אינו מנהיג את קמפיין BDS ברחבי העולם והפעילים הפלסטינים מיהודה ושומרון אינם ממלאים בו תפקיד משמעותי. קמפיין BDS - כמו מתקפת הדה-לגיטימציה נגד ישראל בכללותה - **מתאפיין במבנה רשתי מפוזר, ללא היררכיה ברורה**, בו פעילים והתארגנויות אנטי-ישראלים מהמדינות השונות **ממלאים תפקיד מרכזי**.

20. עם זאת, **קומץ פעילים פלסטינים מ-BNC משולב היטב בקמפיין הבינלאומי ומגלה פעילות נמרצת בכל הנוגע לקידומו במדינות המערב**. פעילותם מתמקדת בבריטניה, שמאז ומתמיד היוותה מוקד למתקפת הדה-לגיטימציה נגד ישראל ובכמה מדינות נוספות במערב אירופה (עמר אלברע'ותי' בראיון ללה מונד, 2 ביולי 2015: "בהשוואה [לצרפת] בריטניה הינה גן עדן ל-BDS! הדבר נובע בין השאר מהמודעות הגדולה יותר של הקהל [הבריטי] לגבי הסוגיה הפלסטינית ולשיטת הדיכוי הקולוניאלי, שישראל יישמה"). **בקרוב גורמי שמאל קיצוניים השותפים לקמפיין, בעיקר בארה"ב ובבריטניה, הפך עמר אלברע'ותי' לפופולארי הרבה יותר מאשר בשטחי הרשות, מעין סלבריטי פלסטיני של BDS**.

21. מהי איפא חשיבותם של BNC ושל הפעילים והארגונים הפלסטינים הנוטלים בו חלק בקמפיין העולמי של BDS? אנו סבורים, כי BNC אינו מוביל את קמפיין BDS העולמי ואינו מתאם בין המדינות השונות אלא הוא אחד מהארגונים הרבים הפועלים במסגרת הקמפיין. להערכתנו החשיבות העיקרית שלו הינה, בהיותו "הפנים הפלסטיניות" האוטנטיות, לכאורה, של הקמפיין. ל"פנים פלסטיניות" הללו יש חשיבות רבה מנקודת מבטם של הפעילים המערביים המעורבים בו, שכן הן אלו הנותנות לקמפיין לגיטימציה לפעול לקידום לכאורה של "זכויות הפלסטינים".

משקלו של BNC בזירה הפנים-פלסטינית

22. טענת עמר אלברע'ותי', לפיה קמפיין BDS זוכה לתמיכה מאסיבית בזירה הפנים-פלסטינית הינה **מוגזמת ביותר**. BNC נתמך אומנם ע"י עמותות וארגוני החברה האזרחית ביהודה ושומרון אך הוא נעדר משקל משמעותי בפוליטיקה ובחברה הפלסטינית.

23. בכל הנוגע להחרמת סחורות ישראליות ביהודה ושומרון מהווים הרשות הפלסטינית ופתח את הגורם המוביל. גם **ברצועת עזה פעילות BNC וקמפיין BDS כמעט ואינה מורגשת. חמאס אינה שותפה לחרם על סחורות ישראליות והיא מאפשרת הכנסתן לרצועה דרך מעברי הגבול באופן שוטף וגלוי בשל תלותה הרבה בישראל**. כפועל יוצא מכך הפכה סוגיה זאת (כמו אחרות) לסלע מחלוקת בין פתח לחמאס. ב-28 בפברואר 2015 הודיע **אחמד עסאף** דובר פתח, כי בעוד שפתח מונעת הכנסת סחורות ישראליות לשווקים בגדה הרי שחמאס מאפשרת כניסת סחורות ישראליות לרצועה (ופא, 28 בפברואר 2015).

24. מנגד עומדת חמאס בקשרים עם ארגונים ברחבי העולם השותפים למתקפת הדה-לגיטימציה נגד ישראל בתחומי "התמחות" אחרים, שלא במסגרת הקמפיין BDS (ראו להלן). על אלו נמנים

פעילים וארגונים העוסקים בקידום "זכות השיבה", שהבולט בהם הינו PRC בבריטניה (שבראשו עומדים פעילי חמאס לשעבר). כמו כן עומדת חמאס בקשר עם הפעילים וארגונים ה"מתמחים" בארגון משטים או שיירות לרצועת עזה (חמאס רואה את קמפיין המשטים כמשרת את מטרתה להסיר את "המצור" על הרצועה ולזכות בהכרה פוליטית). כמו כן עומדת חמאס בקשר עם ארגונים המתמחים בלוחמה המשפטית. מעבר לכך, **במישור העקרוני מרבה חמאס להדגיש את דרך הטרור והאלימות ("ההתנגדות") כאמצעי העיקרי ל"שחרור" פלסטין ואינה תולה תקוות-יתר בקמפיין BDS**⁵.

אתר האינטרנט, דף הפייסבוק וחשבון הטוויטר של BNC

למעלה משמאל: הדף הראשי של אתר BNC בערבית (bds-movement.net, 2 ביולי 2015). למעלה מימין: המותג, שאימץ לעצמו קמפיין BDS: דמותו של חנדלה, שצייר הקריקטוריסט נאג'י אלעלי, אשר הפך לסמל מאבק פלסטיני ל"זכות השיבה"⁶.

25. BNC מפעיל מראמאללה אתר אינטרנט בשפה הערבית ואנגלית המוקדש לקמפיין BDS. האתר מפעיל דפי פייסבוק וחשבון טוויטר בערבית ובאנגלית. באתר בערבית ובאנגלית לא ניתן למצוא מידע קונקרטי על פעילי BDS, אופן פעילותם ומקורות המימון שלהם. ברחבי העולם BNC בערבית ניתן למצוא מידע תעמולתי על קמפיין BDS, מידע חדשותי מפעילות הקמפיין, פירוט סוגי הקמפיינים (כגון: חרם מוצרים, חרם אקדמי, קמפיין למשיכת השקעות וכו'). באתר באנגלית ניתן למצוא מידע תעמולתי

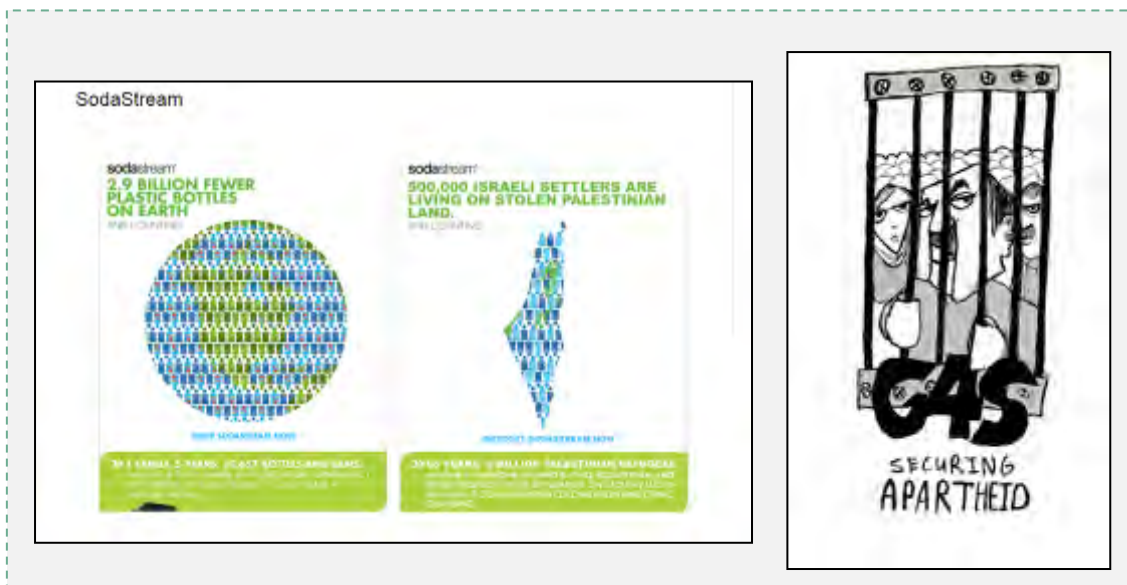
⁵ ביטוי לכך ניתן למצוא במאמרו של פאיז אבו שמאלה, פובליציסט פלסטיני מרצועת עזה המזוהה עם חמאס. במאמר (חריג באופיו) שכותרתו "החרמת (ישראל) לא תשחרר את ארצנו", טען אבו שמאלה, שהחרמת ישראל לא תביא לנסיגה מירושלים ומהגדה המערבית ול"שחרור פלסטין". לדבריו זוהי טעות לסמוך על אחרים ולפטור את הפלסטינים ממשמה זאת. אבו שמאלה סיים את מאמרו בשאלה (שהופנתה לרשות הפלסטינית): "מדוע אתם בורחים מעימות עם ישראל ושמים מבטחכם באחרים?" (פלסטין, 7 ביוני 2015).

⁶ נאג'י סלים חסין אלעלי היה קריקטוריסט פלסטיני, שנרצח בלונדון (1987). הוא התפרסם בזכות יצירת דמותו של ילד פלסטיני פליט, המפנה גבו לצופה, בשם חנדלה. דמותו של חנדלה הפכה לאייקון, שאומץ ע"י קמפיין ה-BDS, השם דגש רב על "זכות השיבה" של הפליטים הפלסטינים לישראל.

כרזות של קמפיין BDS באתר BNC ובדף הפייסבוק שלו

מימין: כרזה להחרמת מוצרי חברת AHAVA (אתר BNC, 8 ביולי 2015). משמאל: קניית סחורות ישראליות מממנת את צרכי הביטחון של ישראל (אתר BNC בערבית, 19 בינואר 2015)

מימין: כרזה הקוראת להחרמת חברת G4S (אתר BNC, 8 ביולי 2015). משמאל: כרזה הקוראת להחרמת מוצרי חברת סודה סטרים (אתר BNC, 8 ביולי 2015).

קריאות להחרמת ישראל כפי שפורסמו בדף הפייסבוק של BNC בשפה הערבית. בתמונה משמאל בחלון הכתום נכתב בערבית: "תנועה פלסטינית בפריסה עולמית אשר מובילה אותה הוועדה הלאומית [קרי, BNC], המהווה ההתאחדות הרחבה ביותר של החברה האזרחית הפלסטינית". מימין: לצד הסימאות של חופש ושוויון של קמפיין BDS נמצאת גם הסימאה ל[זכות] השיבה (דף הפייסבוק של BDS בערבית)

The Electronic Intifada, אתר המהווה פלטפורמה לפעילי BNC ולקמפיין BDS.

עמוד הבית של האתר אלקטרוניק אינתיפאדה

26. The Electronic Intifada הינו אתר אנטי-ישראלי ארסי בשפה האנגלית התומך באופן מובהק ומתמשך בקמפיין BDS ומשמש כפלטפורמה לפעיליו ולאידאולוגיה שלו. האתר הוקם בשנת

2001 ע"י **עלי אבו נעמה** (Ali Abu Nimah), אזור אמריקאי ממוצא פלסטיני, המנהל את האתר. בסיס פעילותו של האתר הינו בשיקגו, ארה"ב.

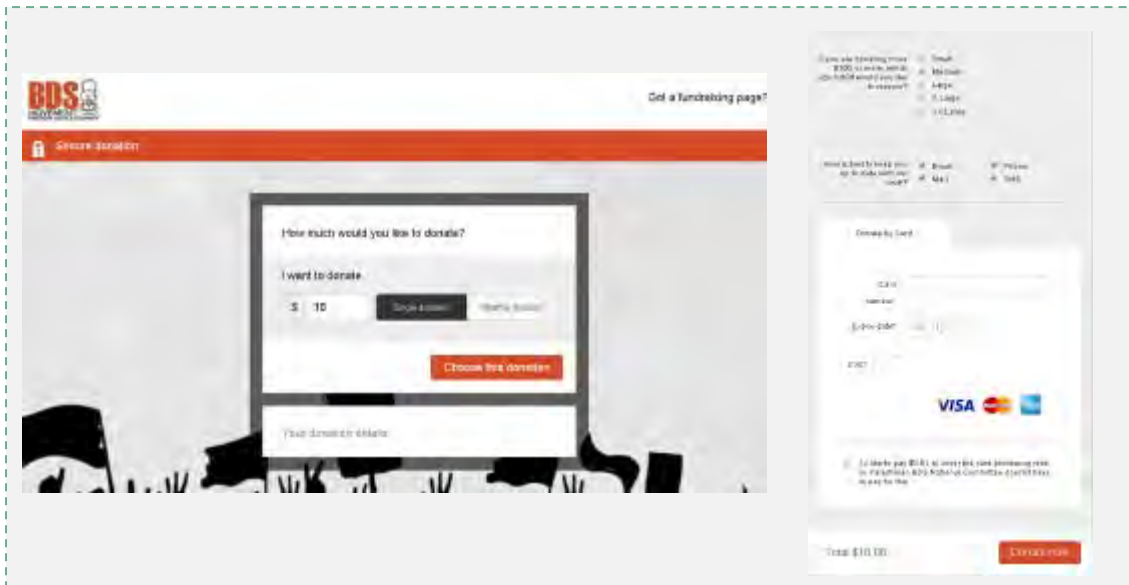
27. **עלי חסן אבו נעמה** נולד ב-1971 בווינגטון, להורים ממוצא פלסטיני. את שנות ילדותו הוא בילה בבריטניה ובבלגיה. מוצאה של אימו הינו מהכפר ליפתא (שבקרבת ירושלים), והיא הפכה לפליטה בשנת 1948. מוצאו של אביו הינו מהכפר בתיר (מערבית לבית לחם) והוא שרת בעבר כדיפלומט ירדני באו"מ. אבו נעמה הינו **בוגר אוניברסיטאות פרינסטון ושיקגו** ופעיל בנושאים חברתיים מתקופת לימודיו. בספר שכתב אבו נעמה ("One Country") ובמאמר משנת 2009 ("היהודים הישראלים ופתרון המדינה האחת") הוא **שולל את פתרון שתי המדינות**. אבו נעמה תומך בהקמת מדינה דמוקרטית פלסטינית אחת על חורבות מדינת ישראל, אשר "תיקח בחשבון" את ענייניה של האוכלוסייה היהודית של ישראל ומתנגד לציונות אותה הוא מכנה כפרויקט הנמצא בגסיסה.

28. **האתר נותן במה נרחבת לקמפיין BDS בדגש על שני פעיליו הפלסטינים הבולטים: עמר אלברע'ות' ומיכאל דיס** (פרטים אישיים ראו בהמשך). האתר **מפרסם מאמרים של השניים**, הרוויים בדברי בלע כלפי ישראל, למשל: ישראל ביצע ב-1948 "טיהור אתני"; ישראל מבצעת "קולוניאליזם התיישבותי"; גדר הביטחון, שהקימה ישראל הינה "חומת אפרטהייד"; ישראל מבצעת "מצור הרמטי" על רצועת עזה הנתמך ע"י מצרים; ארה"ב תומכת ב"פשעים" שישראל מבצעת (מתוך מאמר של עמר אלברע'ות' מה-15 באוקטובר 2012, שעודנו מופיע באתר ביולי 2015).

מימון

29. BNC מקיימת מגוון פעילויות ברמאללה ובמדינות המערב **המחייבות מקורות מימון ותקציב מסודר** (צוות מצומצם של פעילים, הפעלת אתר האינטרנט של BNC, הוצאות נציג BNC המתגורר בבריטניה ויוצא לגיחות במדינות אירופה, ביקורים תכופים בחו"ל של עומר אלברע'ות', הוצאת ספרים ופרסומים, ועוד). **BNC אינו שומר על שקיפות ואינו טורח לדווח בפומבי על מקורות הכנסתו**. נראה, כי עיקר הכספים למימון פעילותו מגיעים מהתארגנויות ופעילי BDS **ברחבי העולם בדגש על מדינות המערב**.

30. במחצית השנייה של 2014, לאחר מבצע "צוק איתן", פתחה BNC **בקמפיין לגיוס כספים באמצעות אתר אינטרנט ייעודי, שנפתח לשם כך** (bnc.believe.in). בפנייה לתורמים נאמר, כי **זוהי הפעם הראשונה ש-BNC מקיימת קמפיין לגיוס כספים** והיא עושה זאת על רקע מבצע "צוק איתן" וההשפעה, שמתחילה להיות לקמפיין BDS ברחבי העולם. בפנייה לתורמים **מונה BNC את עיקרי הישגיה עד כה**: פגיעה ביצוא הישראלי, הערמת קשיים בפני תאגידים גדולים המשקיעים בישראל, משיכת כספים ע"י קרנות פנסיה גדולות והפיכת ישראל "למדינה מצורעת" ("pariah state"). אולם, בתחומים הללו, נאמר בפנייה, יש עדיין הרבה מה לעשות ויש לפעול על מנת לסייע לקמפיין BDS להיות אפקטיבי יותר.

דף הבית של האתר הייעודי, שנפתח לשם גיוס תרומות ל-BNC (bnc.believe.in).

31. קונקרטי, התבקשו התורמים ע"י BNC לתרום למגוון מטרות, איש, איש לפי בחירתו: סיוע להפצת חומרי תעמולה (פוסטרים, סטיקרים וכו') כדי לאפשר לקמפיין להיות אפקטיבי יותר (\$25 לתורם); פיתוח אתר האינטרנט של BNC והפיכתו לאתר רב-לשוני (\$100 לתורם); ביצוע "מחקרים" על תאגידים התומכים בישראל (\$250 לתורם). אלו הם הסכומים המומלצים אך בפנייה נאמר, שהתורמים יכולים לתרום סכומים נמוכים יותר אם ירצו בכך. אין בידינו מידע על היקף התרומות, שהגיעו ל-BNC במסגרת קמפיין גיוס הכספים BNC נמנע מפרסום כלשהו בעניין זה.

קמפיין התרומות של BNC: סכומי הכסף למטרות ההתרמה השונות (bnc.believe.in)

ארגונים פלסטינים, שאינם נכללים ב-BNC, אך שותפים למתקפת הדה-לגיטימציה נגד ישראל

32. BNC הינו אחת ההתארגנויות השותפות לקמפיין BDS הבינלאומי, המתבצע במסגרת מתקפת הדה-לגיטימציה נגד מדינת ישראל. למתקפת הדה-לגיטימציה שותפים התארגנויות ופעילים רבים, חלקם פלסטינים וחלקם אזרחי מדינות אחרות (בעיקר מדינות המערב), אשר "מתמחים" בתחומים שונים, למשל: ארגוני הלוחמה המשפטית (Lawfare); ארגונים העוסקים בניהול משטים ושיירות לרצועת עזה; גופים המתמחים במסעים לישראל; וארגונים השמים דגש על קידום "זכות השיבה" של הפליטים הפלסטינים.

33. ביהודה, שומרון ורצועת עזה פועלים ארגונים פלסטינים בעלי "תחומי התמחות" שונים, השותפים למתקפת הדה-לגיטימציה נגד מדינת ישראל, אך אינם נכללים ב-BNC. בקרב "תחומי ההתמחות" השונים בולט משקלם של הפלסטינים בלוחמה המשפטית נגד ישראל בין הארגונים הללו, העומדים בקשר הדוק עם פעילים וגופים אנטי-ישראלים ברחבי העולם, בולטים שלושה ארגונים פלסטינים: ארגון אלחק הפועל מראמאללה בראשות שעואן ג'ברין; ארגון PCHR הפועל מרצועת עזה בראשות ראג'י צוראני ומרכז אלמיזאן הפועל מרצועת עזה בראשות עצאם יונס.

פרק ג': קוים לדמותם של פעילים פלסטינים בולטים ב-BNC

עמר אלברע'ותי

עמר אלברע'ותי (מרכז מסאראת, 5 בפברואר 2014).

קוים לדמותו של עמר אלברע'ותי

34. עמר אלברע'ותי הינו תועמלן אנטי-ישראלי רווט, הדמות המוכרת ביותר בקרב הפעילים הפלסטינים המשתתפים בקמפיין הבינלאומי של BDS. בראיונות לתקשורת הוא מגדיר עצמו כפעיל זכויות אדם פלסטיני ומייסד שותף של תנועת BDS (הקמפיין מכונה על ידו "תנועה" כדי להאדיר חשיבותה ומשמעותה).

35. עמר אלברע'ותי נולד בקטר בשנת 1964, גדל בילדותו במצרים, והתגורר בארה"ב במשך 11 שנים. בארה"ב הוא סיים את לימודיו באוניברסיטת קולומביה שם נולד בנו. בתום לימודיו עבר אלברע'ותי להתגורר בראמאללה. אלברע'ותי הינו גם כוריאוגראף, אשר ליווה בזמנו את להקת המחול הפלסטינית מראמאללה "אלפונון" במסע הופעות בארה"ב. כיום, על פי כתבת תחקיר בעיתון "ידיעות אחרונות", הוא נשוי לערבייה ישראלית מעכו בשם ספא טמיש, בעלת תואר שני בייעוץ למיניות מאוניברסיטת ניו-יורק, והוא מתגורר בעכו.⁷

36. בסיס הפעילות הפוליטית החובקת-עולם של אלברע'ותי הינו מראמאללה. משם פועל אלברע'ותי במשך למעלה מעשור באופן אינטנסיבי לקידום קמפיין BDS בעיקר במדינות

⁷ מתוך כתבת תחקיר של גיא ליברמן על עמר אלברע'ותי שפורסמה ב"עומר נפץ" (המוסף לשבת של ידיעות אחרונות, 5 ביוני 2015). להלן: כתבת תחקיר של גיא ליברמן בידיעות אחרונות. גם הוא אכן מתגורר בעכו נראה לנו, כי עיקר פעילותו של עמר אלברע'ותי מתבצעת מראמאללה.

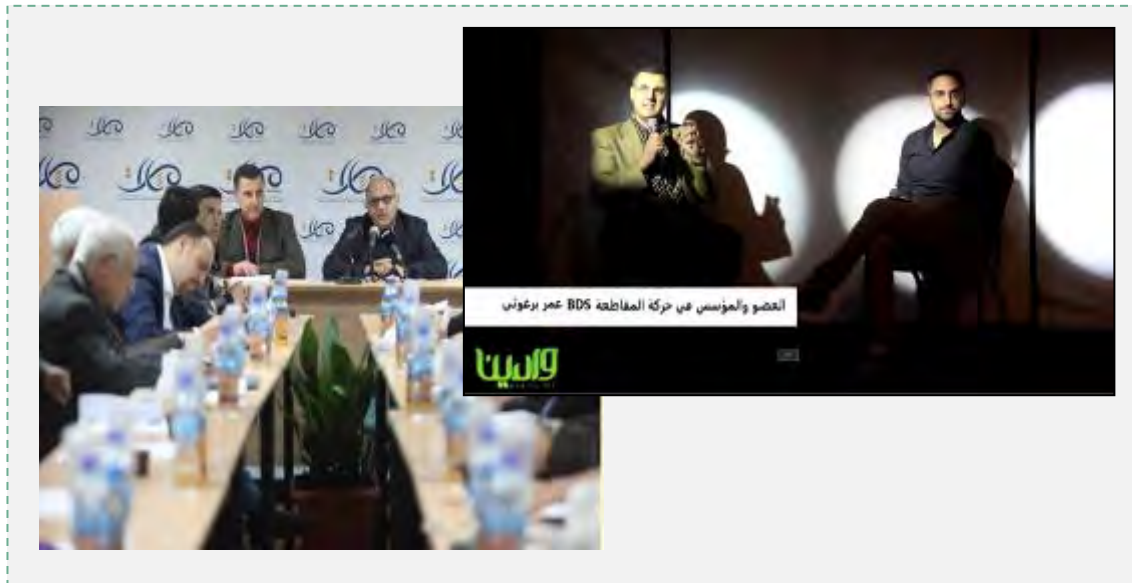
המערב. עיקר פעילותו הינה בקרב מוסדות אקדמאים מערביים. הוא הפך בשנים האחרונות לאורח מבוקש בכלי התקשורת המערביים והערביים, כולל המשפיעים שבהם (למשל, ב-2 ביולי 2015 הוא התראיין לעיתון הצרפתי לה מונד ופרס בפני הקוראים הצרפתים את עיקרי משנתו). אלברע'ותי' נוהג לבחור לעצמו מראיינים נוחים ופלטפורמות אינטרנטיות תומכות להפצת התעמולה האנטי-ישראלית שלו כדי שלא להיחשף לשאלות קשות, שיאלצו אותו לחשוף את מטרותיו האמיתיות של הקמפיין. בעבר הוא הופיע גם בפני ערביי ישראל והעניק ראיונות לכלי התקשורת שלהם, אך נזהר שלא להיחשף בפני הציבור הישראלי הלא ערבי ונמנע מלהעניק ראיונות לכלי תקשורת ישראלים⁸.

37. עמר אלברע'ותי' משתייך לחמולת אלברע'ותי', שמוצאה מהכפר בית רימא וכפרים נוספים, שבאזור ראמאללה. לעמר אלברע'ותי' קשרי משפחה רחוקים עם מרואן אלברע'ותי' מארגון פתח (המרצה בישראל עונשי מאסר עולם מצטברים בשל מעורבותו בטרור באנתיפאדה השנייה) ועם מצטפא אלברע'ותי' (פעיל המשתייך לשמאל הפלסטיני, המגלה פעילות נמרצת בקמפיין להחרמת מוצרים ישראל וב"התנגדות העממית" ביהודה ושומרון). אחיו של עמר אלברע'ותי', ד"ר נאצר אלברע'ותי', מתגורר בסן דייגו, שבארה"ב.

38. אלברע'ותי' הוא בעל תואר ראשון ושני בהנדסה אלקטרונית באוניברסיטת קולומביה בניו יורק, ארה"ב. הוא דובר רהוט, האנגלית שלו טובה מאוד ויש לו יכולת רטורית מרשימה. הוא מעורה היטב בהוויה האקדמית האמריקאית ובנעשה בקרב ארגוני זכויות האדם ובארגונים חברתיים בארה"ב. פעילותו הנמרצת להחרמת ישראל, הכוללת קמפיין להטלת חרם תרבותי עליה ועל מוסדותיה האקדמיים⁹, לא הפריעה לו ללמוד באוניברסיטת תל-אביב בה קיבל תואר שני בחוג לפילוסופיה. את עבודת המאסטר שלו חיבר בהנחיית פרופסור מרסלו דסקל¹⁰, פרופסור לפילוסופיה באוניברסיטת ת"א, אשר כיהן כדיקן הפקולטה למדעי הרוח בין השנים 1995-2000 (ויקיפדיה). עמר אלברע'ותי' כתב והשתתף בכתיבת ספר ומאמרים העוסקים ב-BDS ובמה שהוא מכנה "האפרטהייד הישראלי" (ראו להלן).

⁸ כך למשל, עיתונאית ישראלית בשם נירית בן-ארי, ביקשה לאחרונה מעמר אלברע'ותי' להעניק ראיון לעיתון "הארץ", שבו היא עובדת. ברע'ותי השיב, כי ישמח להעניק לה ראיון, לטענתו הראיון הראשון לעיתונאי יהודי-ישראלי, אך לא לעיתון "הארץ". העיתונאית שאלה את ברע'ותי מדוע הוא מעדיף שהראיון יתפרסם בעיתון "לה מונד" והוא השיב: "אין לי בעיה עם עיתונאים ישראליים לכשעצמם, אלא עם התקשורת הישראלית. תמיד סירבתי להעניק ראיונות לתקשורת הישראלית, משום שהיא שבויה בידי השיח ההגמוני של הממסד הציוני. היא מתנהלת ככלי תעמולה [הגם], שברור שיש בקרבה עיתונאים מקצועיים טובים" (לה מונד, 2 ביולי 2015). עיון בראיון ללה מונד מצביע, כי נירית בן-ארי לא שאלה את עמר אלברע'ותי' שאלות קשות או מטרידות, גם כאשר הללו התבקשו, להערכתנו על רקע של הזדהות אידיאולוגית עימו.

⁹ בראיון שהופיע באתר תומך BDS ה-The electronic intifada (31 במאי 2009), קרא אלברע'ותי' לחרם אקדמי ותרבותי על ישראל. במסגרת זאת הוא קרא גם להחרים את המוסדות האקדמאים בישראל אשר, לשיטתו, מהווים שותפים מלאים לממסד הצבאי-בטחוני בישראל ומסייעים ל"כיבוש הישראלי".
¹⁰ כתבת תחקיר של גיא ליברמן בידיעות אחרונות.

מימין: עמר ברע'ותי משתתף בכנס לרגל "שבוע האפרטהייד", בכפר ערערה, שבצפון ישראל (יוטיוב, 15 במרץ 2015) משמאל: עמר אלברע'ותי, משתתף בסדנה, שקיים מרכז מסאראת למחקרים מדיניים ואסטרטגיים באלבירה, בהשתתפותם של אישים פוליטיים (מרכז מסאראת, 5 בפברואר 2014).

39. עמר אלברע'ותי הינו דמות המפתח בקרב הפעילים הפלסטינים הנוטלים חלק בקמפיין BDS הבינלאומי. בקרבם הפך אלברע'ותי לדמות מוכרת. בשנת 2004 הוא עמד במרכז של קבוצת אקדמאים ואנשי רוח פלסטינים בראמאללה שהצטרפה לקמפיין BDS בשנת 2005 והקימה את PACBI. בנובמבר 2007 היה הרוח החיה מאחורי הקמת BNC, מסגרת-העל, שהוקמה בראמאללה, המתיימרת להנהיג את קמפיין BDS העולמי. עמר אלברע'ותי מרבה לבקר במדינות המערב (בדגש על ארה"ב) ובמדינות ערביות על מנת לקדם את פעילות BDS נגד ישראל. אלברע'ותי עושה שימוש נרחב באינטרנט ובתקשורת בכלל לשם הפצת תעמולה אנטי-ישראלית ארסית, באצטלה של פעילות למען שוויון וקידום זכויות אדם.

40. בתחילת שנת 2011 יצא לאור בארה"ב ספרו של עמר אלברע'ותי אודות קמפיין BDS, שותרתו: **Boycott, Divestment, Sanctions: The Global Struggle for Palestinian Rights**. הספר יצא בהוצאת Haymarket Books והופץ בארה"ב החל מאפריל 2011. לשם קידום מכירות ספרו והפצת רעיון BDS עורך אלברע'ותי סבבי ביקורים במדינות אירופה, בעיקר בבריטניה, ובארה"ב בה ביקר בכמה אוניברסיטאות מובילות.

מתוך אירוע לקידום מכירות ספרו של אלברע'ותי, שנערך באחת מחנויות הספרים בלונדון (inminds.com). באירוע האשים אלברע'ותי את ישראל בביצוע "פשעי מלחמה" וקרא לנהוג בה כבכל מדינה שמצבעת "פשעי מלחמה".

תפיסת עולמו של אלברע'ותי

41. בתפיסת עולמו דוגל עמר אלברע'ותי בהקמת מדינה פלסטינית "דמוקרטית" אחת במקומה של מדינת ישראל. הוא שולל באופן עקרוני את קיומו של לאום יהודי, מתנגד באופן נחרץ לפתרון הסכסוך על בסיס של שתי מדינות ואף מתנגד להקמת מדינה דו-לאומית על כל שיטחה של "פלסטין". לשיטתו, יש להעניק את "זכות השיבה" למיליוני פליטים פלסטינים וצאצאיהם, שנמלטו בשנת 1948. במימוש "זכות השיבה" של הפליטים הפלסטינים ומתן זכויות פוליטיות למיליוני פליטים, שישובו לשטחה של מדינת ישראל הוא רואה את ליבת פתרון "בעיית פלסטין" והשבת "הזכויות הפלסטיניות". לשיטתו, לאחר שובם של מיליוני הפליטים תוקם מדינה חילונית דמוקרטית, אשר תשים קץ לקיומה של מדינת לאום יהודית ובמסגרתה יחיו היהודים כמיעוט במדינה הפלסטינית.

42. במסגרת מתקפת הדה-לגיטימציה נגד ישראל, אשר בה משולב קמפיין BDS, מרבה אלברע'ותי למתג את ישראל כ"מדינת אפרטהייד" ולהאשימה ב"טיהור אתני" של האוכלוסייה הפלסטינית. בדברו בפני קהלי היעד במדינות המערב הוא מרבה לנפנף בסיסמאות של דמוקרטיה, צדק והשבת זכויות הפלסטינים. זאת, משיקולים טקטיים, תוך עמעום מטרותיו האמיתיות של קמפיין BDS, שהינן חיסולה של מדינת ישראל כמדינה יהודית והקמת מדינת פלסטינית על חורבותיה, שאליה ישובו מיליוני פליטים פלסטינים.

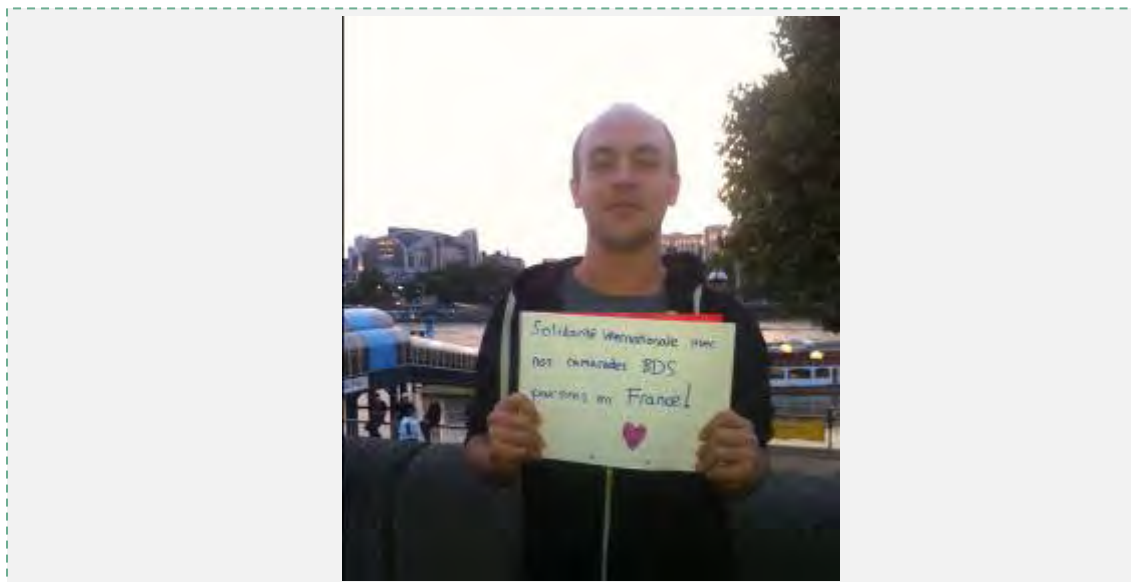
43. דוגמה עדכנית לשימוש, שעושה עמר אלברע'ותי בסיסמאות למען זכויות אדם יחד עם רטוריקה (עמומה), שמשמעותה חיסול מדינת ישראל, ניתן למצוא בראיון שהעניק לעיתון הצרפתי לה מונד (2 ביולי 2015). אלברע'ותי הציג עצמו בראיון כפעיל זכויות אדם פלסטיני ואת BDS כתנועה לא אלימה הפועלת למען זכויות האדם והמתנגדת לכל צורה של אפליה וגזענות. במישור

הפוליטי הבהיר אלברע'ותי, כי דרישות BDS אינן מצמצמות לנסיגת ישראל משטחי 1967 אלא גם כוללות החזרת הפליטים הפלסטינים שגורשו בשנים 1948 ו-1967.

44. אלברע'ותי לא הבהיר בפני קהל היעד הצרפתי, כי משמעות החזרתם של מיליוני צאצאיהם של הפלסטינים לשטחה של מדינת ישראל משמעותה שינוי צביונה של מדינת ישראל כמדינת הלאום של העם היהודי והפיכתה למדינה פלסטינית, השולטת על מיעוט יהודי. המראיינת, מצידה, לא שאלה אותו שאלות קשות במטרה לחשוף מה מסתתר מאחורי מסריו. יוזכר כי, השפה העמומה בה משתמשים אלברע'ותי ועמיתיו לקמפיין BDS, המכסה על מטרת-העל של חיסול מדינת ישראל, זכתה בזמנו לביקורת נוקבת דווקא מפי אישים יהודיים המתנגדים נחרצות למדיניות מדינת ישראל, אך אינם מוכנים לתת יד לקמפיין החותר להריסתה.

45. בראיון ללה מונד הסביר עמר אלברע'ותי לקהל הצרפתי כי אין רע בכך, שהיהודים יהפכו למיעוט במדינה הפלסטינית לאחר מימוש שיבת הפליטים הפלסטינים. שכן, לדבריו, במדינות דמוקרטיות, שבהן היהודים הינם מיעוט זעיר כמו ארה"ב ומערב אירופה, שם הם משגשגים ביותר. לדבריו הפחד הישראלי מפני הפיכת היהודים למיעוט ב"פלסטין ההיסטורית" אין לו על מה לסמוך. לדבריו פחד זה "אינו הגיוני" משום ש"הוא מעתיק היסטוריה אירופאית ברורה של גזענות אנטי-יהודית ואחריה רצח עם, להקשר ערבי שונה לחלוטין, שבו מעשי טבח ופוגרומים נגד יהודים לא היו קיימים" [הערה: ומה עם מעשי טבח נגד היהודים שבוצעו במדינות ערביות כגון עיראק, לוב, תימן, מרוקו? ומה עם מעשי טבח נגד מיעוטים לא-מוסלמים המתבצעים כיום ע"י דאעש? עמר אלברע'ותי אינו מהסס לעוות את ההיסטוריה לשם קידום התעמולה שלו].

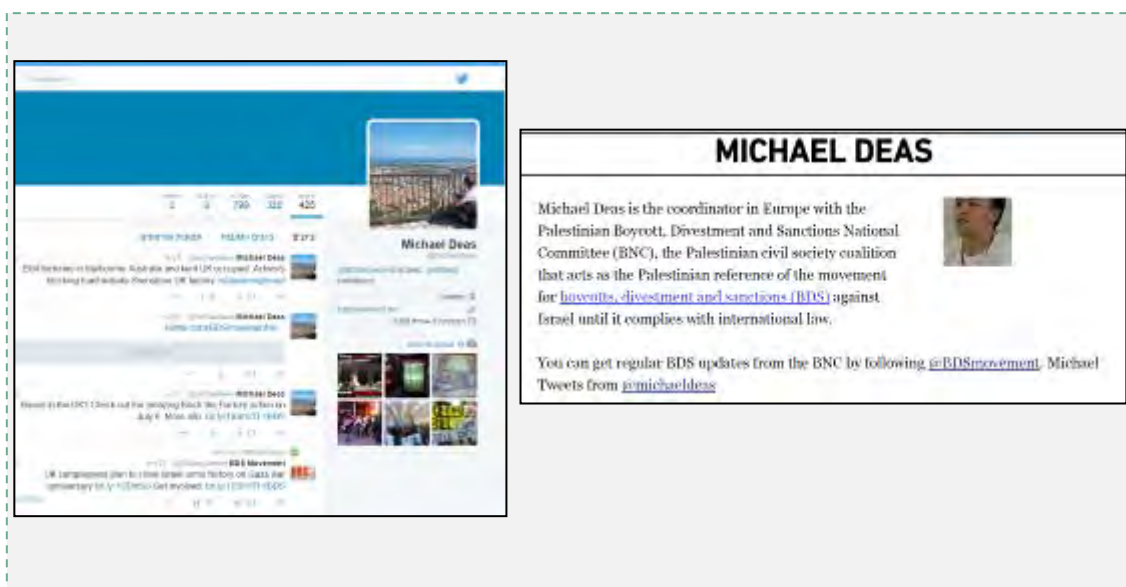
מיכאל דיס (Michael Deas)

צילום של מיכאל דיס מתוך דף הפייסבוק שלו (26 ביוני 2013).

46. מיכאל דיס הינו המתאם מטעם BNC באירופה (European Coordinator for the BNC). תואר נוסף אותו הוא נושא הינו הנציג (בבריטניה) של ECCP¹¹, מסגרת-על של תומכי BDS באירופה, הפועלת ב-22 מדינות ומונה לדבריה כמה מאות חברים. נראה, כי הוא מתגורר בלונדון. בחירת BNC בלונדון כבסיס הקבע באירופה נובעת בעיקר ממרכזיותה של בריטניה כמוקד למתקפת הדה-לגיטימציה נגד ישראל ובכלל זה לקמפיין BDS (עמר אלברע'ותי' בראיון ללה מונד: "בריטניה הינה גן עדן ל-BDS").

47. בראיונותיו לכלי התקשורת בבלוג, שהוא כותב, ובחשבון הטוויטר שלו, מנדב מיכאל דיס פרטים אישיים מעטים ביותר על עצמו. הוא למד מדיניות סביבתית (environmental policy), בבית הספר לכלכלה בלונדון (London School of Economics, LSE). הוא החל את לימודיו בשנת 2006. בעת לימודיו ב-LSE הוא היה מעורך בפעילות פרו-פלסטינית וזוהה עם השמאל.

מידע כללי ביותר על מייקל דיס המופיע בבלוג שלו (הבלוג של מייקל דיס).

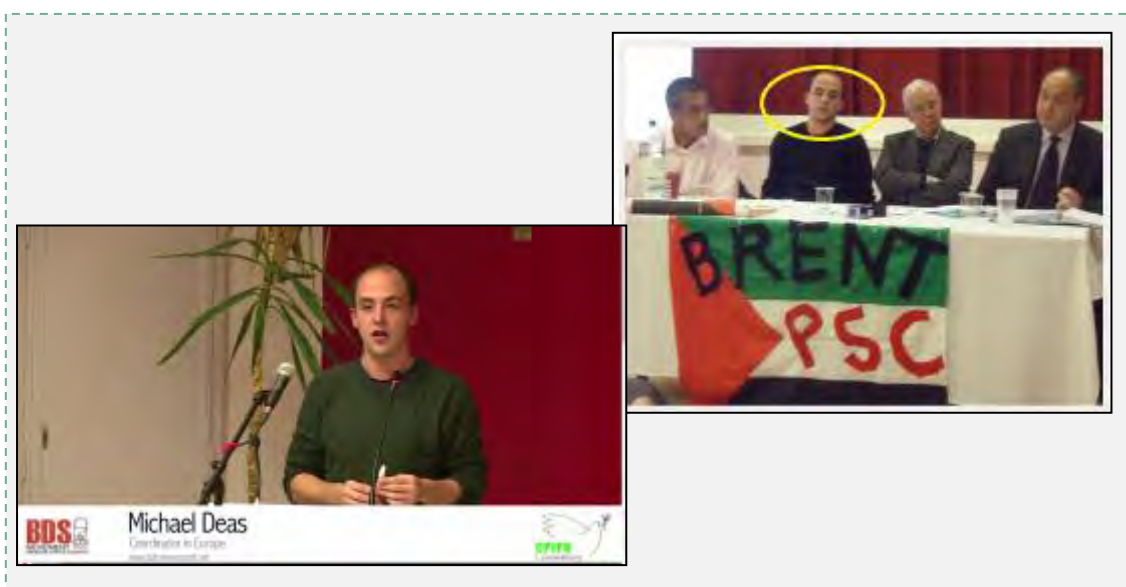
48. מיכאל דיס ניחן בכושר כתיבה גבוה והוא מרבה לכתוב מאמרים בנושא BDS. כמו כן הוא מרבה להופיע בכנסים בנושא BDS ומתנסח באופן רהוט, ברור ומסודר. בבלוג באתר Electronic Intifada ובחשבון הטוויטר שלו כותב מיכאל דיס על הקמפיינים השונים של BDS ברחבי אירופה כגון קמפיין באירלנד להחרמת פירות מישראל או קמפיין נגד מפעל בבריטניה שנטען, כי הוא עומד בקשר עם חברת אלביט מערכות. מרבית מאמריו והטפותיו בזכות החרם מופיעים באתרי אינטרנט המזוהים עם קמפיין ה-BDS ועיקר תועלתם הינה ב"שכנוע המשוכנעים". לעיתים רחוקות הוא הוזכר גם בעיתונות הארצית (למשל בדה גרדיאן הבריטי).

¹¹ European Coordination of Committees and Associations for Palestine (ECCP)

קמפיין באירלנד להחרמת פירות מישראל כפי שמופיע בבלוג של מיכאל דיס
(15 באוגוסט 2014)

49. במחצית הראשונה של 2015 היה מיכאל דיס מעורב בהפגנת פעילים בריטים במסגרת BDS סמוך לבית חרושת בשנסטון, צפונית לעיר ברמינגהם, שניטען, כי הוא מייצר מנועי כלי טיס בלתי מאוישים עבור חברת אלביט מערכות הישראלית. הפגנה זאת נוצלה להשמעת סיסמאות בגנות הסיוע הביטחוני הבריטי לישראל בכללותו ("UK Stop arming Israel"). לקראת ה-6 ביולי 2015, ולרגל ציון השנה הראשונה למבצע "צוק איתן", השיקו פעילי BDS בבריטניה קמפיין לחסימת הגישה לאותו מפעל צפונית לעיר ברמינגהאם (דף הפייסבוק Block the Factory, 9 ביולי 2015). מיכאל דיס דיווח על הקמפיין בהרחבה בבלוג ובחשבון הטוויטר שלו והפנה את הקוראים לדף הפייסבוק, שנפתח עבור הקמפיין. נראה לנו, כי מיכאל דיס קשור עם מארגני הקמפיין אך לא ברורה לנו מהותם של קשרים אלה.

מימין: מיכאל דיס משתתף בכינוס BDS בלונדון להחרמת חברת ויולה (הבלוג של Richard Millett's Blog, 23 נובמבר 2011). משמאל: מיכאל דיס משתתף בכנס של BDS בלוקסמבורג (יוטיוב, 23 ביוני 2014).

פעילי BDS מרחבי בריטניה חוסמים את הגישה למפעל צפונית לברמינגהם
(דף הפייסבוק Block the Factory, 7 ביולי 2015)

פעילות מיכאל דיס באירופה

50. מיכאל דיס מקושר היטב לפעילים והתארגנויות של BDS באירופה. הוא נוהג לצאת מבריטניה לגיחות קצרות במדינות אירופאיות שונות ומבקר במוסדות האיחוד האירופאי. בנובמבר 2013 הוא הופיע בפרלמנט האירופי והציג את נושא מעורבות העסקים האירופאים בהתנחלויות. בנאומו הדגיש, כי יש למנוע עסקים כאלו עם אלו המפרים את החוק הבינלאומי ואת זכויות האדם והציג את המלצות ECCP בפני הפרלמנט האירופי (אתר ECCP, 29 בנובמבר 2013).

51. כמתאם BNC באירופה נוהג מיכאל דיס לבקר במדינות שונות באירופה, וכדי להופיע בכנסים המקומיים של תומכי BDS, לתדרך את משתתפיהם, ולשאוב מהם רעיונות. על פי כלי התקשורת מקיים מיכאל דיס קשרים הדוקים עם התארגנויות אנטי-ישראליות בגרמניה, השותפות לקמפיין BDS.

מיכאל דיס מופיע בכנס BDS בבון (יוטיוב, 20 במרץ 2015)

52. מיכאל דיס אינו שותף סביל בקמפיין BDS אלא הוא גם מנסה להנחיל לפעילים האירופאים טקטיקות פעולה, שיש לנקוט במסגרתו. כך למשל, השתתף מיכאל דיס בסדנא, שהתקיימה ב-22 באוקטובר 2011 בגרמניה, ע"י KOPi¹² (רשת של כשלושים התארגנויות שמטרתה, על פי הגדרתה להביא לידיעת הציבור והממשל בגרמניה את הצורך בהגדרה עצמית של הפלסטינים¹³). בדבריו פרט מיכאל דיס כמה מהטקטיקות של BDS: הוא הסביר, כי בקמפיינים של BDS יש לשלב פעילי חברה אזרחית מקומיים, לגלות גמישות להקשר המקומי, להקפיד על שפה ברורה ולהציב דרישות מובנות לציבור ("לחשוב גלובאלית ולהתנהג כמו המקומיים"). כמו כן על הקמפיינים להיות מתוכננים ביסודיות (דוגמא לכך הביא מיכאל דיס את הקמפיינים נגד Dexia, Agrexco, Veolia, שלדבריו היו מוצלחים, משום שתוכננו ביסודיות רבה ביותר).

¹² KOPi: Deutscher Koordinationskreis Palasitna Israel.

¹³ BDS אינו חותר להגדרה עצמית של הפלסטינים אלא לחיסולה של מדינת ישראל והקמת מדינה פלסטינית על חורבותיה. פעילי BDS מנסים לחבור להתארגנויות, שעמדתן ביקורתית כלפי ישראל, אך אינן חותרות בהכרח לחיסולה. לשם כך נוקטים פעילי BDS טקטיקות הסוואה וטשטוש של מטרותיהם האמיתיות.

מיכאל דיס מתאם קמפיין BNC באירופה, משתתף (ב-22 באוקטובר 2011) בסדנא בגרמניה שקיים איגוד KOFI סביב נושא BDS (סרטון יוטיוב, 27 באוקטובר 2011)

53. באותה סדנא הציג מיכאל דיס מספר דוגמאות לגמישות טקטית ומילולית של קמפיין BDS: **בהולנד** הקמפיין לא נקרא "BDS ההולנדי" אלא "יחד למען פלסטין" ("Together for Palestine"). זאת משום שהמילה חרם בהולנדית בוטה מידי והדבר יקשה על חדירת BDS ל"מיינסטרים" ההולנדי; **בארה"ב** קיימת נטייה פרו-ישראלית מובהקת, יש לדעתו התמקד בנושא הסיוע הצבאי לישראל "כיוון שזוהי כותרת הקמפיין, שאנשים יהיו מוכנים לשמוע בארה"ב"; **באירלנד**, לעומת זאת, "אין שום בעיה לעמוד מחוץ לסופרמרקט ולצעוק "החרימו את האפרטהייד הישראלי", ולקבל תגובות מאוד חיוביות.

54. נקודה חשובה, בראיית מיכאל דיס הינה, **שיש לגלות גמישות בהגדרת מטרות הקמפיינים**. לדבריו אם לא ניתן במדינות מסוימות להגיע להסכמה לגבי החרמה גורפת של תוצרת ישראל אזי יש להשתדל להגיע להסכמה לגבי חברות המייבאות את תוצרת ההתנחלויות (למרות ש-BDS עוסק בהחרמת ישראל וכלכלתה, ולא בתוצרת ההתנחלויות). לדבריו "אימוץ נוסחים ודרישות, שמבחינה טקטית ואסטרטגית יהיו היעילות ביותר, אינו סותר את העמידה על העקרונות. אדרבא, הדבר מבטא נחישות אמיתית להשגת תוצאות מוצקות".

מחמוד נואג'עה

מחמוד נואג'עה (דף הפייסבוק של מחמוד נואג'עה, 11 באוקטובר 2014).

55. **מחמוד נואג'עה** הינו צעיר בסוף שנות העשרים לחייו. מוצא משפחתו הינו מסוסיא שבחברון. הוא בעל תואר שני במדעי המדינה ויחסים בינלאומיים באוניברסיטת אלקדס. מזה למעלה משנה הוא נושא בתואר של **המתאם הכללי של BNC ושל הקמפיין להחרמת ישראל (the general coordinator of the BDS National Committee, BNC)**. הוא נכנס לתפקידו במאי 2014 **לאחר שזכה במכרז רשמי**, שפורסם ע"י רשת הארגונים האזרחים הפלסטיני והקמפיין להחרמת ישראל.

56. תפקידו של נואג'עה, כפי שאופיין במכרז, הינו **ניהול BNC ותיאום בין חבריה והארגונים המרכיבים אותה** על מנת ליישם את התוכנית להרחבת החרם על ישראל בזירה הבינלאומית ובעולם הערבי. התפקיד כולל: ניהול תקין של BNC; מעקב אחר פעולותיה; סיוע בקידום בקמפיינים להחרמת ישראל; ייצוג BNC בטלוויזיה; ניהול אתר האינטרנט והרשתות החברתיות של הקמפיין להחרמת ישראל, ארגון סדנאות וכנסים, קשר עם משלחות זרות - קונסולים, שגרירים ובכירים פלסטינים. תפקידו של מתאם BNC כולל גם **קיום קשרים עם פעילי BDS בחו"ל ותיאום פעילותם במסגרת הקמפיין להחרמת ישראל**.

הרישא של המרכז לתפקיד מתאם כללי לתנועת BNC (אתר JOBS PS, 13 במאי 2014)

57. בניגוד לעמר אלברע'ות'י מחמוד נואג'עה נמנע מפעלתנות אינטנסיבית ברחבי העולם ואת עיקר פעילותו לקידום החרם נגד ישראל הוא ממקד בראמאללה (הגם שהוא יוצא מפעם לפעם לגיחות בחו"ל). מהופעותיו, הלא רבות, באמצעי התקשורת השונים ניתן להסיק, כי הוא חסר ניסיון בראיונות טלוויזיוניים ואינו רהוט בדבריו כמו עמר אלברע'ות'י. להלן כמה מהתבטאויותיו:

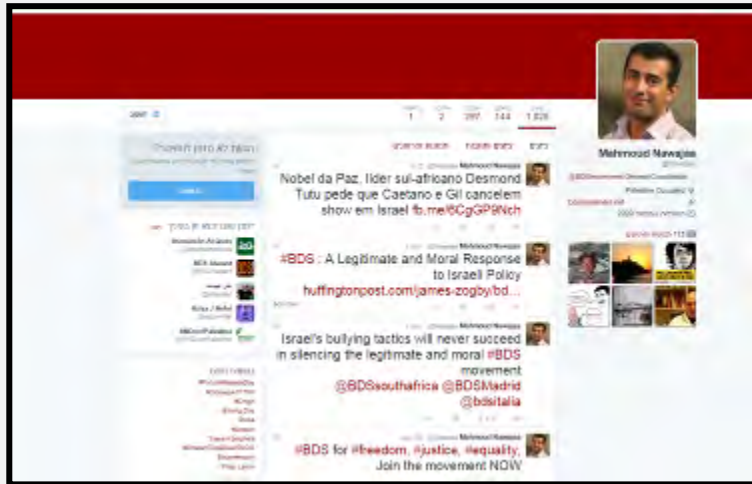
א. בראיון עיתונאי קרא מחמוד נואג'עה להוקעת ישראל ולשליטת הלגיטימציה לקיומה, **דבר שיביא לסיום "משטר האפרטהייד" בישראל** (אלוטן, סעודיה, 7 ביוני 2015).

ב. באפריל 2015 תקף מחמוד נואג'עה בדף הפייסבוק שלו את ארה"ב אותה כינה **"פושעת מלחמה" ו"מדינה תוקפנית"**. הוא גם תקף את נשיא ארה"ב אובמה אותו כינה "סוחר הנשק הגדול ביותר בעולם מאז מלחמת העולם השנייה" (דף הפייסבוק של מחמוד נואג'עה, 27 אפריל 2015).

ג. מחמוד נואג'עה קרא לכלל איגודי הפועלים בעולם להחרים את ישראל ולהצטרף להחלטתם של ארגון העבודה הערבי והתאחדות הפועלים בקוויבק שבקנדה (אלקדס אלערבי, 21 במאי 2015).

ד. מחמוד נואג'עה קרא למצרים ולירדן להפסיק כל משא ומתן לרכישת גז מישראל, היות ומהלך זה רק מחזק את הכלכלה הישראלית (PACBI, 4 במרץ 2015).

ה. מחמוד נואג'עה ברך את ממשלת ברזיל בעקבות החלטתה לבטל עסקה נשק גדולה עם חברת אלביט הישראלית (אלסואסנה, 9 בדצמבר 2014).

חשבון הטוויטר של מחמוד נואג'עה, המתאם הכללי של BNC.

מחמוד נואג'עה תוקף בדף הפייסבוק שלו את ארה"ב ונשיאה (דף הפייסבוק של מחמוד נואג'עה, 27 אפריל 2015)

58. בתחילת יוני 2015 השתבח נואג'עה ברמיון לעיתון הפלסטיני אלאימם בהישגי קמפיין BDS. הוא הצהיר, כי ישראל והעומדים בראשה אינם יכולים לעצור את התנועה, שרשמה הישגים רבים בשנה האחרונה. לדבריו הסלמת החרם על ישראל הינה "תוצאה טבעית של מדיניות האפרטהייד הגזענית של ישראל נגד הפלסטינים" (אלאימם, 4 ביוני 2015).

זיד אלשעיבי

זיד אלשעיבי (alislah.ma, 5 באפריל 2014)

59. זיד אלשעיבי הינו בשנות העשרים לחייו. הוא בילה את המחצית הראשונה של חייו בסעודיה משם חזרה משפחתו לראמאללה בה הוא מתגורר. הוא למד באוניברסיטת ביר זית, היה מעורב בפעילות פוליטית אך אינו משתייך לשום מפלגה או ארגון (warincontext.org, 4 בינואר 2012).

60. זיד אלשעיבי, שימש בתפקיד המתאם הכללי של BNC ושל הקמפיין להחרמת ישראל עד למינויו של מחמוד נואג'עה לתפקיד זה במאי 2014. כיום הוא משמש כדובר BNC. הוא החל דרכו בקמפיין BDS כפעיל צעיר, הפך לאחראי על קשרי החוץ של BDS ב"פלסטין" ובמדינות ערב ולאחר מכן שימוש כדובר BNC (אתר BDS).

61. ב-12 באפריל 2014, נעצר זיד אלשעיבי ע"י משטרת הרשות הפלסטינית במהלך הפגנה, שקיים יחד עם פעילים נוספים בראמאללה נגד מופע מחול של להקה הודית, אשר קודם לכן הופיעה בתל אביב (אתר Human Rights בערבית, 19 במאי 2014). בעקבות המעצר, האשים עמר אלברע'ות' את הרשות הפלסטינית במאבק נגד הקמפיין להחרמתה של ישראל (ar.jamnews, 23 באפריל 2014). ב-30 בנובמבר 2013 הוא נעצר למספר שעות ע"י כוחות צה"ל סמוך לבית אל במהלך הפגנה פלסטינית נגד "תוכנית פראוור", שעסקה ביישוב הבדואים בנגב (וטן, 1 בדצמבר 2013).

זיד אלשעיבי מפגין נגד מפגש באלבירה בין ישראלים לפלסטינים (יוטיוב, 9 בינואר 2014).

פרק ד': השוואה בין עמדות הרשות הפלסטינית ופתח לבין תפיסת העולם של קמפיין BDS

השוני שבין עמדות הרשות הפלסטינית לבין קמפיין BDS

62. בין הרשות הפלסטינית ועמדותיה לבין קמפיין BDS ותפיסת העולם שלו קיימים הבדלים עקרוניים:

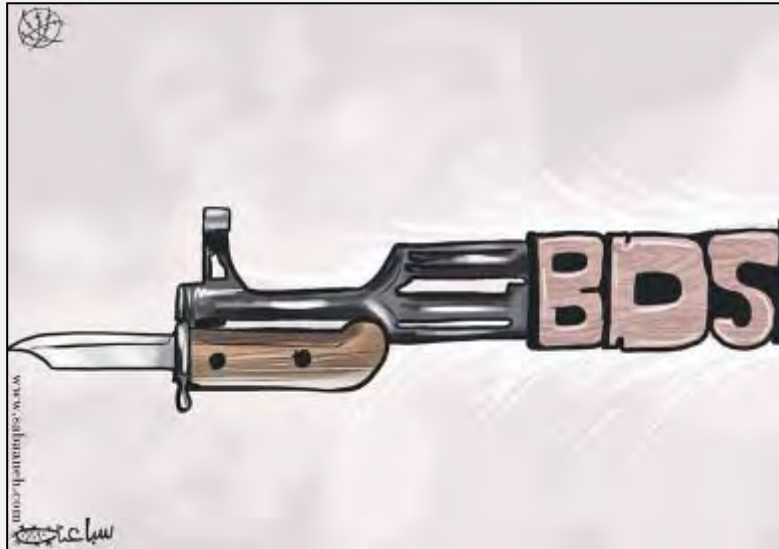
א. במישור המדיני הרשות הפלסטינית מקבלת את תפיסת שתי המדינות (בתנאי שלה) ואין היא שותפה לתפיסה של מיטוט ישראל באמצעות חרם טוטאלי העומדת בשורש קמפיין BDS.

ב. כפועל יוצא מכך הרשות הפלסטינית אינה פועלת להחרים את ישראל באופן טוטאלי ובראייתה נתפס החרם על ישראל כמרכיב נוסף באסטרטגיה כוללת, שבמסגרתה מנסה הרשות להפעיל לחצים על ישראל ולכפות עליה את תנאי שלה במו"מ המדיני.

ג. במישור המעשי הרשות הפלסטינית מודעת היטב לתלותה הרבה בכלכלה הישראלית ובקושי של התוצרת הפלסטינית להתמודד עם התוצרת הישראלית כמו כן היא מודעת לעובדה שחברות הפועלים ביהודה ושומרון מעסיקות פועלים פלסטינים (שיקולים, שאינם עומדים לנגד מארגני קמפיין BDS). לפיכך חייבת הרשות לשקול היטב את השפעת מהלכי

החרם נגד ישראל על האוכלוסייה הפלסטינית¹⁴.

63. כפועל יוצא מכך הרשות הפלסטינית ופתח אינם חלק מקמפיין BDS ואינם שותפים לפעילותו ברחבי העולם. החרם נגד ישראל, שמקדמות הרשות הפלסטינית ופתח, מתמקד בדרך כלל ביהודה ושומרון. על רקע זה אף התגלו בעבר חילוקי דעות קשים בין אבו מאזן לבין עמר אלברע'ות'י (אבו מאזן: "איננו מבקשים מאף אחד להחרים את ישראל עצמה. יש לנו קשרים עם ישראל. יש לנו הכרה הדדית עימה"). בו בזמן רואה הרשות בקמפיין BDS כלי מועיל להפעלת לחצים על ישראל בו ניתן לעשות שימוש בצד כלים אחרים. היא מאפשרת הרשות הפלסטינית את פעילותו של BNC מראמאללה ולעיתים היא אף תומכת בו במפורש ומסתייעת בו לצרכי המאבק המדיני, ההסברתי והמשפטי, שהיא מנהלת נגד ישראל. פרשת השעיית ישראל מפיפ"א, הינה חריגה אך עלולה להצביע על תחילת מגמה של אימוץ טקטיקות של BDS על ידי הרשות הפלסטינית.

BDS כנשק המופנה כלפי ישראל: קריקטורה, שפורסמה בעיתון אלחיאת אלג'דידה, ביטאון הרשות הפלסטינית (15 ביוני 2015). הרשות הפלסטינית אינה משתתפת ישירות בקמפיין BDS אך היא מאפשרת לפעיליו הפלסטינים לפעול משטחה ורואה בו מכשיר נוסף ב"סל הכלים" שבידה לקידום המערכה המדינית, המשפטית וההסברתית, שהיא מנהלת נגד ישראל.

¹⁴ אומר על כך פעיל זכויות האדם הפלסטיני בסאם עיד, המגלה עמדה כלפי קמפיין BDS (ראיון ל-YNET, 10 ביוני 2015): "I'm opposed to the boycott because it only ends up harming the Palestinians themselves. Take, for example, the SodaStream plant in Mishor Adumim that is now moving some of its operations to Be'er Sheva. I've met with Palestinians who worked at the factory and were fired because of the move. They told me they were earning an average of 5,000 NIS a month there, and that today they are being offered salaries of just 1,400 NIS in the PA." "People there are deep in debt because they have taken on long-term commitments based on the understanding that their work at the plant would continue; but reality has slapped them in the face because of the pressure created by BDS movement. Today, they are running between the courts and bailiff offices and is anyone taking any notice of them? Do you think the boycott movement cares about them at all?"

קיומו של מכנה משותף ברמה האידיאולוגית

64. למרות הניגודים הבסיסיים הללו קיים ברמה האידיאולוגית מכנה משותף בין עמדות היסוד של הרשות הפלסטינית לבין תפיסת קמפיין BDS: שניהם אינם מכירים בקיומו של עם יהודי ובקיומה של מדינת ישראל כמדינת-לאום בעלת אופי יהודי. כמו כן שניהם תומכים באופן נחרץ ב"זכות השיבה" של הפליטים הפלסטינים, הגם שקמפיין BDS נוטה להדגיש יותר "זכות" זאת, שבמימושה הוא רואה אמצעי בדוק לחיסולה של מדינת ישראל. גם הרשות הפלסטינית ופתח דבקות ב"זכות השיבה" והן מחנכות לאורה את הדור הפלסטיני הצעיר (חזרה לחיפה וליפו, ולא רק השבת שטחי 1967), הגם שלהלכה הן אינם רואים בכך מכשול לתהליך מדיני, שיביא להסכם עם ישראל.

הטמעת "זכות השיבה" בקרב הדור הצעיר בשטחי הרשות הפלסטינית: ולא' אלבטאט, מנחת תוכנית הילדים אומרת לצופיה הצעירים, כי כל הערים הפלסטיניות, שנכבשו בשנת 1948 עתידות לשוב, בבוא היום, לידי הפלסטינים (ערוץ הטלוויזיה הפלסטינית, 6 במרץ 2015)

65. מכנה משותף זה אינו רחב דיו כדי למנוע את הליכתה של הרשות הפלסטינית לנתיב שונה מזה של קמפיין BDS, בנסיבות של תהליך מדיני. שכן, הרשות מכירה בקיומה של מדינת ישראל (להבדיל מקיומו של לאום יהודי) ויתכן גם שתהייה מוכנה להתפשר על מספר הפליטים הפלסטינים, שירשו לשוב לתחומי ישראל (גם אם תתמיד בסירובה העקרוני לויתור על "זכות השיבה"). קמפיין BDS לעומת זאת, שולל בעיקרון את תפיסת שתי המדינות, ולפיכך הוא גם מתנגד נחרצות לכל ויתור אפשרי על "זכות השיבה" ושולל כל גילוי של ויתור ופרגמטיות הנגזרים מתפיסת שתי המדינות.

ביקור אבו מאזן בדרום אפריקה: חשיפת ההבדלים העקרוניים, שבין הרשות ל-BDS

66. ההבדל העקרוני בין עמדת הרשות הפלסטינית לבין קמפיין BDS נחשף במהלך ביקורו של אבו מאזן בדרום אפריקה בעת טקס האשכבה לזכרו של נלסון מנדלה (דצמבר 2013). במסיבת עיתונאים, שערך אבו מאזן הביקור, הוא קרא להחרמת תוצרת ההתנחלויות "משום שההתנחלויות הינן השטחים שלנו". אולם, הוסיף אבו מאזן, "איננו מבקשים מאף אחד להחרים את ישראל עצמה. יש לנו קשרים עם ישראל. יש לנו הכרה הדדית עימה" (The Star, דרום אפריקה, 11 בדצמבר 2013).

67. דבריו אלו של אבו מאזן עוררו את חמתו של עמר אלברע'ותי, שתפיסת העולם שלו ושל הקמפיין שונה לחלוטין. בתגובה למסיבת העיתונאים תקף אלברע'ותי בחריפות את אבו מאזן בטענה, שדבריו עומדים בניגוד לקונצנזוס הפלסטיני הלאומי, אשר תומך מאז 2005 באופן תקיף ב-BDS נגד ישראל. דברי עמר אלברע'ותי התפרסמו באתר The Electronic Intifada :

"There is no Palestinian political party, trade union, NGO [nongovernmental organization] network or mass organization that does not strongly support BDS. Any Palestinian official who lacks a democratic mandate and any real public support, therefore, **cannot claim to speak on behalf of the Palestinian people when comes to deciding our strategies of resistance to Israel's regime of occupation, colonization and apartheid.**"

"Any Palestinian official who today explicitly speaks against boycotting Israel- particularly in a country like South Africa, where the ruling party, leading trade unions, churches and other civil society groups have warmly endorsed BDS- **only shows how aloof he is from his own people's aspirations for freedom, justice and equality, and how oblivious he is to our struggle for their inalienable rights.**"

החרם נגד מוצרים ישראלים ביהודה ושומרון המתבצע ע"י הרשות הפלסטינית ופתח

הרשות הפלסטינית

68. הרשות הפלסטינית ופתח מנהלים קמפיין להחרמת מוצרים המיובאים מישראל ליהודה ושומרון והחרמת מוצרים המיוצרים בהתנחלויות. הקמפיין מוצג ע"י הרשות הן כאמצעי, שנועד לפגוע בהתנחלויות הישראליות והן כמהלך, שבא לתמוך בתוצרת הפלסטינית. מהבחינה הכלכלית לא נחל קמפיין זה עד כה הצלחה משמעותיות.

קריקטורה בביטאון הרשות אלחיאית אלג'דידה לפיה המוצרים הישראליים הינם חלק מאמצעי הלחימה של צה"ל נגד הפלסטינים. למעלה הכתובת: "מוצר ישראלי" (5 במרץ 2015).

69. בהחרמת התוצרת הישראלית ביהודה ושומרון משולבים גם מוסדות הרשות הפלסטינית. תפקיד באכיפת החרם יש לרשות המכס הפלסטינית, הנוהגת להחרים סחורות ישראליות ולתת למעשיה תהודה פומבית. המכס הפלסטיני אף הפיץ תעמולה שקרית לפיה מוצרי ההתנחלויות כוללים חומרים מסרטנים. גם המועצה להגנת הצרכן במשרד הכלכלה הפלסטינית משולבת בקמפיין החרמת "תוצרת ההתנחלויות".

מימין: המכס הפלסטיני בטול כרם מציג משחקי ילדים מוחרמים, אשר לטענתו נקנו ע"י סוחרים פלסטינים מההתנחלויות הישראליות הסמוכות לטול כרם (אתר שופ, 6 ביולי 2015). משמאל: אנשי מנהלת המכס הפלסטיני ביריחו משמידים ענבים מההתנחלויות הישראליות (דף הפייסבוק של המכס הפלסטיני, 28 ביוני 2015).

מימין: כרזה שפרסם המכס הפלסטיני בדף הפייסבוק שלו הקוראת לתושבים שלא לצרוך מוצרי התנחלויות ישראליות היות ומוצרים אלה מכילים חומרים מסרטנים (דף הפייסבוק של המכס הפלסטיני, 12 ביולי 2015). משמאל: כרזה מטעם המכס הפלסטיני הקוראת למנוע שיווק והפצת מוצרי התנחלויות. בערבית: "סחורות ההתנחלויות.. מסוכנות" (דף הפייסבוק של המכס הפלסטיני, 14 במאי 2015).

70. במישור המדיני מעודדת הרשות הפלסטינית את מדינות אירופה והעולם כולו לסמן מוצרים (labeling), שיוצרו בהתנחלויות, כדי להערים קשיים על שיווקם. לאחרונה קרא אבו מאזן לכל מדינות העולם לאמץ את המדיניות האירופית של סימון המוצרים, שמקורם בהתנחלויות: "אני קורא לעולם לנקוט צעדים דומים לצעדים של האיחוד האירופי בדבר סימון מוצרים שיוצרו בהתנחלויות, כדי שניתן יהיה להכיר בסכנה הנובעת מקנייה ומצריכה של המוצרים הלא חוקיים הללו לפי המשפט הבינלאומי..." (אבו מאזן בראיון ליומון המצרי רוז אל יוסף, 17 ביוני 2015). בועידת הפסגה של האיחוד האפריקאי קרא אבו מאזן לסמן את מוצרי ההתנחלויות בסימן הכר מבחין (palestineconomy.ps, 15 ביוני 2015).

71. תחום זה של סימון מוצרים זכה לאחרונה להמלצה מרחיבה של צוות חשיבה אירופאי בעל נגישות למקבלי החלטות באיחוד האירופי (European Council on Foreign Relations, ECFR). צוות החשיבה הוציא מסמך, הקורא לאיחוד האירופאי להרחיב את הסימון אל בנקים ישראליים, הפועלים בהתנחלויות, כולל בתחומי מתן הלוואות ומשכנתאות (פרוט ראו כתבה של רויטרס מה-22 ביולי 2015: "Think tank tell EU: Target Israeli banks dealing with settlements").

72. עמר אלברע'ותי, הדמות הפלסטינית הבולטת בקמפיין ה-BDS, הזדרז להגיב על הדו"ח של ECFR. הוא קרא לפלסטינים להפעיל לחצים על הציבור האירופי, על מנת שזה ילחץ על המדינות להאיץ את "צעדי הענישה" נגד ישראל. הוא טען, כי קיים חשש אמיתי בקרב הבנקים הישראליים על רקע פרסום הדו"ח של ה-ECFR אך הדגיש, כי החלטות האיחוד לא ייושמו כל עוד לא יהיה לחץ ציבורי גדול על האיחוד האירופי (צות פלסטין, 23 ביולי 2015). בשלב זה הרשות הפלסטינית טרם הגיבה על פרסום הדו"ח.

פתח

73. ביהודה ושומרון מובילים פעילי פתח את קמפיין ההחרמה של מוצרים ישראלים. דמות בולטת בקמפיין החרמת מוצרים ישראלים הינו **מחמוד אלעאלול**, חבר הוועד המרכזי של פתח, העומד בראש גוף בשם "הועדה הלאומית העליונה למאבק בצעדי ישראל". ב-9 בפברואר 2015, הוא הודיע במהלך מסיבת עיתונאים על החלטת הוועדה למנוע כניסת מוצריהן של שש חברות ישראליות: תנובה, שטראוס, עלית, אוסם, פריגת ויפאורה. הוועדה העניקה ארכה בת שבועיים לסוחרים הפלסטינים להיפטר ממוצרים של החברות הללו (קדס נט, 9 בפברואר 2015).

74. משנשאל **מחמוד אלעאלול** מדוע נבחרו ששת החברות הללו כיעדים להחרמת התוצרת הישראלית, הוא השיב, כי הן אוחזות בנתח שוק גדול וכי יש להן מוצרים תחליפים בשוק הפלסטיני, מחמוד אלעאלול הוסיף, כי בעתיד תפורסם הודעה נוספת, **שתכלול רשימה חדשה של חברות ישראליות שיש להחרים את תוצרתן** (הטלוויזיה הפלסטינית הממסדית, 21 בפברואר 2015).

מחמוד אלעאלול מודיע על ההחלטה להחרים מוצריהן של 6 חברות ישראליות (קדס נט, 9 בפברואר 2015)

75. בעקבות הקריאה ננקטו כמה צעדים מעשיים ליישום החרמתם של מוצרים ישראלים. כך למשל ב-2 במרץ 2015, החרמו עשרות תושבים פלסטינים ופעילים משאית עמוסה במוצרי תנובה. הם רוקנו את תכולתה על הכביש בכיכר מנארה שבמרכז העיר ראמאללה (אלוטן אליום, 2 במרץ 2015). ב-11 במרץ 2015, עיכבו פעילי פתח בשכם משאית של חברת שטראוס, שהובילה מוצרי גלידה, רוקנו אותה ושרפו את תכולתה (מען, 11 במרץ 2015). עם זאת דומה, כי הצעדים הללו אינם אפקטיביים מהבחינה הכלכלית בשל הזדקקותה של הכלכלה הפלסטינית לתוצרת הישראלית.

החרמת משאית מוצרי תנובה בכיכר מנארה שבמרכז העיר ראמאללה (דף הפייסבוק QUDSN, 2 במרץ 2015).

פעילי פתח בראמאללה משחיתים תכולת משאית עמוסה בגלילות של חברת שטראוס (מען, 11 במרץ 2015).

76. לאחרונה נשמעו בפתח קולות מצד פעילי פתח בדרג הביניים הקוראים להרחבת קמפיין החרם על ישראל ולא ימוץ טקטיקות הלקוחות מעולם BDS:

א. **צברי צידם**, סגן מזכיר המועצה המהפכנית של פתח, קרא להרחיב את קמפיין החרם ולגייס לקידומו את כל הנציגויות הדיפלומטיות הפלסטיניות. קמפיין זה לדבריו, חייב לחול על כל התוצרת הישראלית ולא רק זו המיוצרת בהתנחלויות. זאת, כחלק בלתי נפרד מאסטרטגיית "ההתנגדות לכיבוש" הכוללת גם רדיפה אחר "פושעי מלחמה" ישראלים באמצעות בתי המשפט הבינלאומיים (ראיון לערוץ הטלוויזיה הפלסטיני הממסדי, 11 במאי 2015).

ב. **ג'מאל נזאל** דובר פתח באירופה, קרא לכל מועצות הסטודנטים באוניברסיטאות בבריטניה להצביע בעד החרמת ישראל לאחר ש-19 מועצות כבר תמכו בהחרמה. הוא גם

קרא לכל האוניברסיטאות באירופה להחרים את ישראל ולהפסיק כל שיתוף פעולה עימה (מען, 3 ביוני 2015).

פרשת ניסיון השעיית ישראל מפיפ"א: סימן מעיד לאימוץ טקטיקות של BDS ע"י הרשות הפלסטינית?

77. הרשות הפלסטינית עדיין לא אימצה מדיניות חרם כוללת נגד ישראל ברוח קמפיין BDS. עם זאת יתכן ולאחרונה קיים סחף בעניין זה, שמצא ביטוי בקמפיין, שהוביל ג'בריל רג'וב להשעיית חברות ישראל בפיפ"א (התאחדות הכדורגל הבינלאומית). ג'בריל רג'וב הינו חבר הוועד מרכזי של פתח, יריב של אבו מאזן, וראש התאחדות הכדורגל הפלסטינית. בקמפיין, שניהל חברו גם אמביציות אישיות ותחרות פנים-פלסטינית על עמדת המנהיגות בעידן, שלאחר אבו מאזן.

78. הקמפיין להשעיית ישראל לא היה כל כולו פרי אמביציות של ג'בריל רג'וב אלא הייתה מעורבות גם צמרת הרשות הפלסטינית. ג'וזף פלאטר, יו"ר פיפ"א, ביקר ב-20 במאי 2015 ברשות הפלסטינית ונועד גם עם יו"ר הרשות אבו מאזן ועם ראש הממשלה ראמי חמדאללה. אבו מאזן טען בפגישה, כי הספורט הפלסטיני סובל מהתנכלויות מצד ישראל ומניסיונות להגביל את התפתחותו (אלערבי אלג'יד, 20 במאי 2015). אולם הקמפיין הפלסטיני התמקד בהשעיית ישראל מחברותה בפיפ"א ולא בפתרון הבעיות, שמהן סובל הספורט הפלסטיני בעטייה של ישראל (ראש ממשלת ישראל בנימין נתניהו הביע בפגישתו עם בלאטר ב-19 במאי נכונות לפתור בעיות קיימות ולהקל על תנועת ספורטאים פלסטינים).

מימין: ראמי חמדאללה, ראש ממשלת ההסכמה הלאומית, נפגש בראמללה עם נשיא פיפ"א ג'וזף פלאטר (ופא, 20 במאי 2015).

ג'יבריל רג'וב מוציא לישראל "כרטיס אדום" (המסמל סילוקה מפיפ"א) במהלך נאומו בקונגרס פיפ"א בציריך (ופא, 29 במאי 2015).

79. בסופו של דבר העלו הפלסטינים ב-29 במאי 2015 בקונגרס פיפ"א הצעה להשעות את ישראל. אולם ברגע האחרון הם נאלצו למשוך את הצעתם, כתוצאה מלחצים וממאזן הכוחות בפיפ"א. במקום ההצעה להשעות את ישראל העבירו הפלסטינים ברוב גדול הצעת החלטה על הקמת ועדה, שתבחן טענותיהם כלפי ישראל. ג'בריל רג'וב, שנגדו הוטחה ביקורת קשה בשל משיכת ההצעה, טען כי הבקשה להשעיית ישראל לא בוטלה אלא נדחתה למועד מאוחר יותר.

80. BNC ותומכי BDS הביעו אכזבתם ממשיכת ההצעה הפלסטינית. אבו עלי נעמה מהתומכים הבולטים של הקמפיין פרסם מאמר ב-The Electronic Intifada (29 במאי 2015), שכותרתו: "הפלסטינים מאוכזבים אולם נחושים לאחר הבגידה בפיפ"א". במאמרו הוא קובע, כי המאמץ בפיפ"א נכשל לעת עתה, אולם הקמפיין לבידודה של ישראל ימשך. זיד אלשעיבי, דובר BNC נאלץ להתבטא באופן מרוכך יותר, בהיותו יושב בראמאללה ולא בשיקגו. הוא צוטט באותו מאמר כי BNC מאוכזב מכך שקונגרס פיפ"א והרשות הפלסטינית לא התנהגו על סמך מחויבויותיהם והעקרונות המוצהרים שלהם¹⁵.

81. קמפיין BDS חותר לבודד את ישראל ולסלק אותה ממוסדות בינלאומיים. לא ברור לנו האם פרשת השעיית ישראל מחברותה בפיפ"א מעידה על כוונת הרשות הפלסטינית ליזום מהלכים לסילוקה של ישראל ממוסדות בינלאומיים נוספים. אם הרשות הפלסטינית תעשה זאת משמעות הדבר תהייה אימוץ טקטיקות של קמפיין BDS וטשטוש ההבדלים העקרוניים, שביניה לבין BDS. תופעה מעין זאת עלולה לסמן את הפיכת קמפיין BDS לאפקטיבי יותר ולמסוכן יותר מבחינתה של ישראל.

¹⁵ בעקבות המאמר התפתח דיון בין וטוקבקיסטים במסגרתו ניתן הסבר לחשיבות הפניה לפיפ"א ע"ד Marcelo Svirsky, יהודי המלמד באוסטרליה ותומך ב-BDS. לדבריו עצם הדיון בפיפ"א מהווה הישג של BDS משום שזוהי הפעם הראשונה שבה גוף בינלאומי מציב באופן רשמי את ישראל על כסא הנאשמים לנוכח כל שאר העולם. הישג זה לדבריו מצביע על "הרלבנטיות הפוליטית הגדולה של BDS" (The Electronic Intifada, 30 במאי 2015)

מקומו של השמאל הפלסטיני: מצטפא אלברע'ות'י ותנועת אלמבאדרה ("היוזמה")

82. לקמפיין להחרמת מוצרים ישראלים ביהודה ושומרון ורצועת עזה שותף גם פעיל שמאל בולט בשם **מצטפא אלברע'ות'י** העומד בראש **תנועת אלמבאדרה** (אלברע'ות'י משמש גם חבר בוועד הפועל של אשיפ). הקמפיין להחרמת מוצרים ישראלים ביהודה ושומרון, שתנועת אלמבאדרה מנהלת, מכונה "באדר". מצטפא אלברע'ות'י ואנשיו אינם שותפים לקמפיין העולמי של BDS **ואינם חברים ב-BNC** אך הרטוריקה שלהם כלפי ישראל ובעניין החרמתה **קיצונית יותר מזו של הרשות**.

83. כך למשל, **קרא מצטפא אלברע'ות'י לקבוצת מפלגות השמאל באיחוד האירופי להחריף את הלחץ על ישראל באמצעות הפסקת שיתוף הפעולה עימה**. לדבריו קיום משא ומתן עם ישראל הינו בגדר "זריית חול בעיניים", שכן מיותר לשאת ולתת עם ממשלה, המסרבת להכיר בקיומה של מדינה פלסטינית ולעצור את הבנייה הבלתי חוקית בישראל. לדבריו **חידוש המשא ומתן עם ישראל מצריך קודם כל הטלת סנקציות עליה** (אלקדס, 12 במאי 2014).

מימין: פעילי קמפיין תנועת אלמבאדרה תולים מדבקות בביר זית להחרמת מוצרים ישראלים. משמאל: כרזה של קמפיין "באדר" הקוראת להחרמת מוצרים ישראלים (דף הפייסבוק של קמפיין "באדר", 21 ביוני 2015)

פעילי התארגנות היוזמה הלאומית הפלסטינית (בראשותו של מצטפא אלברע'ות'י) בחברון במסגרת קמפיין להחרמת סחורות ישראליות (ופא, 7 ביוני 2015)